

**PRE SILNEJŠIU
STREDNÚ VRSTVU,
PRE MODERNÉ
SLOVENSKO**

ÚVODNÉ SLOVO

Milí priatelia,

niektoré veci sa môžu zdať samozrejmé, a pri tom nie sú, iné by samozrejmé a prirodzené mali v každom prípade byť - najmä o tom je program SDKÚ-DS na obdobie, ktoré z nášho pohľadu trvá dlhšie než najbližšie štyri roky. A mali by byť samozrejmé nielen v normálnych časoch, ktoré sú príjemnejšie pre väčšinu občanov, ale aj v okamihoch, ktoré zažívame dnes. Nerada dramtizujem, ale myslím si, že zažívame vážne, zlomové obdobie. Obdobie nových, či aktualizovaných výziev.

Rok 1989 bol prejavom odvahy. Mlčiaca väčšina prejavila občiansku angažovanosť. Cieľom zlomu nebol návrat do normálnych pomerov, ale vytvorenie nových pravidiel hry, slobodnej demokratickej spoločnosti. Dnes je zrejmé, že samotné vytvorenie demokratických inštitúcií na dosiahnutie spravodlivosti nestačí. Nedodržiavanie ústavnosti, nefunkčný právny štát, slabá vymožiteľnosť práva, korupcia a klientelizmus, rôzne privilégia, netransparentné prerozdelenie verejných zdrojov, prehľbujúca sa priepasť medzi právom a spravodlivosťou, nekonečné súdne preťahy, nedôvera v súdnictvo, preťahy v rozhodovacích procesoch sú vážne poruchy fungovania našej spoločnosti.

V tejto situácii hádam neprekvapuje, ak občania pochybujú o spravodlivosti, o zmysle občianskej angažovanosti a nedôverujú väčšine politickej reprezentácie, resp. dôvera väčšine politikov je nízka. Iste, dôvodom pre to je aj fakt, že väčšina slovenských politikov sa dodnes nevymanila z marxistického chápania demokracie. Väčšinový (demokratický) princíp pritom znamená spolužitie s rôznorodosťou, rôznosťou názorov, rovnosť všetkých občanov, rešpektovanie a ochranu menšín, ochranu odlišností. Ak sa demokracia zúži na osamotený väčšinový princíp, nemá už nič spoločné s demokraciou.

Súčasťou ústavnosti nie sú len inštitúcie a mechanizmy, ale aj vnútropolitická klíma. Atmosféra útokov, vytváranie nepriateľov, urážky, negatívne emócie, čierno-biele videnie či vnučovanie videnia sveta, rozdeľovanie ľudí na jednoznačne dobrých a

zlých, pýcha neomylnosti, je zdrojom permanentných napätí a umelo vytváraných a živených konfliktov. Rozvážnosť je prehlúšená, odvaha je zdeformovaná na siláctvo.

Výzvou pre Slovensko dnes a do budúcnosti je rozširovať chápanie demokracie vo vedomí občanov a v správaní sa politikov, odstraňovať korupciu, garantovať spravodlivosť a vymožitelnosť práva a dosiahnuť spravodlivé a rýchle rozhodnutia. SDKÚ-DS a ja osobne som pripravená tieto výzvy zvládnuť.

Neľahké úsilie všetkých ľudí na Slovensku, nepopulárne reformy a tlak Maastrichtských kritérií, ktorý sme prijali, naštartovali cestu Slovenska tak, že sme rýchlym tempom dobiehali tých úspešnejších, vyspelejších. Rok 2004 bol pre Slovenskú republiku zásadný; stali sme sa členmi EÚ, prijali sme opatrenia podporujúce vyrovnaný a trvalý ekonomický a sociálny pokrok, najmä posilnením ekonomickej a sociálnej súdržnosti. Slovenská republika sa zaradila medzi moderné štáty Európy.

Moderný štát je štátom kvalitných sociálnych a verejných služieb - služieb, ktoré sú samozrejmé práve vtedy, keď samozrejmými majú byť. Vtedy, keď sme ohrození rizikami a nevieme si pomôcť sami (vtedy štát prerozdeľuje zdroje), keď je nutné regulovať monopoly, a keď je nutné riešiť vedľajšie účinky trhu, napríklad ochranu životného prostredia (samozrejme, nie cestou predaja emisií).

Otázka teda znie, do akej miery, kde a akým spôsobom má štát zasahovať. Nie je umenie niekomu zobrať a niekomu dať. Výzvou je vytvárať spoločné zdroje tak, aby koláč, ktorý je náš spoločný, bol dostatočný pre všetkých. Máme skúsenosť, ako vytvoriť dostatočne veľký a zväčšujúci sa koláč týchto zdrojov - a dnes vieme lepšie ako kedykoľvek predtým, ako, komu a akým spôsobom ich rozdeľovať.

Prijatie eura je ďalšia veľká výzva pre Slovensko. Euro je príležitosť rásť rýchlejšie a približovať sa západným krajinám. Nestane sa tak však automaticky a okamžite. Pri rozumnej a rozvážnej hospodárskej politike môžeme túto šancu využiť vo svoj prospech.

Svetové finančné trhy zažili v roku 2008 najhoršiu krízu od hospodárskej krízy z 30.-tych rokov minulého storočia. Významné finančné inštitúcie skrachovali, iné boli lacno predané alebo prežili iba po veľkých sanáciách. Výzva pre Slovensko je prijať

také opatrenia, ktoré minimalizujú negatívne dopady svetovej finančnej krízy. Riešenia a názory na postup sa ale rôznia: predstavitelia EÚ nie sú síce v pohľade na krízu a jej riešenie jednotní, ale prevažuje tendencia spojená s prísnejším dohľadom nad finančnými trhmi spolu s podporou inovácií vo všetkých odvetviach a posilnením nástrojov pre reguláciu ekonomiky. Pre ľudí je rozhodujúca podpora existujúcich a vznik nových pracovných miest, podpora mobility za prácou a zabezpečený príjem z práce. Je hlavným a zjednocujúcim motívom väčšiny politik SDKÚ-DS, ktoré sme presadzovali v minulosti a ponúkame aj dnes.

Energetická kríza je oveľa zložitejšia než hociktorá iná kríza. Hoci jej jadrom je napätá situácia v dodávkach ropy a plynu, tendencie, ktoré môžu zapríčiniť rozvrat, sú najmä politické. Preto na jej zmiernenie nestačí iba jedno opatrenie. Okrem využívania alternatívnych zdrojov energie, zníženia dopytu, sú to aj cenové mechanizmy a ekonomické podnety na zavedenie vhodných urovnaní medzi dopytom a ponukou. Energetická kríza a jej následky sú hlavnou výzvou, a nielen pre Slovensko. Výzva, ktorá neznesie politické spory vnútri krajiny. Výzva, ktorá definuje nové priority pre hospodárstvo krajiny a pre správanie sa rozhodujúcich inštitúcií. Každé systémové riešenie predpokladá nemalé investície. Práve v otázke riešenia energetickej krízy je spolupráca a spojené úsilie nevyhnutnou podmienkou.

Prirodzene, motívom ľudského konania a každého úsilia je predovšetkým súkromie, rodina, naši blízki či priatelia. Vnímame svoju krajinu, hodnotíme ju aj podľa toho, aké podmienky pre život nám umožňuje si vytvoriť, či aké nám vytvára. Príjem z práce, usporiadané rodinné vzťahy, úspešné deti a zdravie sú zdrojom pokoja a vnútornej rovnováhy.

Zlepšenie dostupnosti zdravotníckej starostlivosti, čakanie u lekára, výmenné lístky pre odborné vyšetrenie, vysoká cena liekov. Kvalita vzdelania, finančné problémy pri štúdiu, nekvalitné internáty. Nedostatočná podpora mladých rodín, nízke dôchodky dôchodcov, zneužívanie sociálneho systému. Problém korupcie, slabá vymožitelnosť práva. Neefektívny spôsob pridelenia dotácií pri alternatívnych energetických zdrojoch, málo zelene v našich mestách. Málo možností na rekreačné športovanie, nedostatočná podpora vrcholového športu. Kvalita vysielania verejnoprávnej televízie, absencia pôvodnej tvorby, pomerne vysoké ceny vstupeniek na kultúrne podujatia. Pretrvávajúce regionálne rozdiely, problémy pri využívaní európskych fondov. Vnímame problémy drogových závislostí, obávame sa sily mafie. Napriek tomu, aj osobná angažovanosť môže prispieť k úspechu. Napokon, spolu tvoríme svet, v ktorom a ktorým žijeme.

Hlavnou výzvou pre Slovensko po roku 2010 je zvyšovanie kvality života občanov. Kým v minulosti dominovali témy integrácie a reforiem, dnes SDKÚ-DS považuje za kľúčovú tému problematiku kvality každodenného života ľudí. Chceme, aby sa spoločenská debata i úsilie politikov viac zaostrili na každodenné problémy bežného príslušníka strednej vrstvy. Nastal čas, aby tí, čo poctivo pracujú a trpezlivo znášali reformy, mali istotu dobre ocenenej práce, aby sa mohli nerušene starať o rodinu, aby mali k dispozícii moderné zdravotníctvo, aby ich deti dostali kvalitné vzdelanie, aby sa nemuseli obávať o svoju budúcnosť na dôchodku. Inak povedané, aby to, čo má byť samozrejmé, naozaj samozrejmé bolo.

Viedli sme Slovensko v časoch historických zmien a spolu s ľuďmi sme zvládli mnohé prekážky. Dnes však vidíme pred sebou ďalšie výzvy a ponúkame svoje vlastné a osobné skúsenosti a spoločné riešenia pre lepší každodenný život ľudí.

Iveta Radičová

VÍZIA SDKÚ-DS PRE SLOVENSKO

Volebný program SDKÚ-DS je programom pre úspešné Slovensko, programom, ktorý vráti Slovensku perspektívu, programom pre dôstojný život v modernom, spravodlivom štáte. SDKÚ-DS už raz vyviedla Slovensko z marazmu a zaostávania, z medzinárodnej izolácie a z ekonomickej a sociálnej krízy. SDKÚ-DS dokázala nielen rečami a sľubmi, ale aj konkrétnymi činmi, že vie uskutočniť zmeny, ktoré Slovensko potrebuje.

V rokoch 1998 - 2006 sa Slovensko zmenilo k lepšiemu nielen vďaka integrácii a reformám. Posilnili sa demokratické a občianske princípy a hodnoty, znižovala sa miera intolerancie a korupcie, zvyšovala sa dôvera medzi ľuďmi, transparentnosť a verejná kontrola, posilňovali sa nezávislé inštitúcie, znižovalo sa nesystémové zasahovanie štátu v ekonomike, ale aj v iných oblastiach. Inými slovami, postupne sa darilo prekonávať deformácie formálnych aj neformálnych pravidiel, dedičstvo hlboko zakorenené nielen desaťročiami komunizmu, ale pripomenuté aj obdobím mečiarizmu.

Po štyroch rokoch vlády R. Fica je žiaľ nutné konštatovať, že procesy prekonávania tohto dedičstva sa minimálne spomaľujú, v niektorých oblastiach dokonca dochádza k recidíve. Vládna koalícia oživuje nebezpečné mýty, viac alebo menej otvorene hrá maďarskou kartou, politicky ovplyvňuje súdy vrátane ústavného, podmaňuje si verejnoprávne médiá, obmedzuje aj nezávislosť ostatných médií, nesystémovo zasahuje do ekonomiky a podnikateľského prostredia, podriadila si predtým nezávislé regulačné orgány, kriminalizuje opozíciu. Znovu ožívajú viaceré prvky tzv. neliberálnej demokracie známe z obdobia mečiarizmu. Vyrovnanie sa s týmito javmi považujeme za významný problém, pred ktorým Slovensko stojí a pri prekonávaní ktorého chce SDKÚ-DS hrať rozhodujúcu úlohu. Nebude to úloha jednoduchá a jej zvládnutie bude vyžadovať aktívnu záležitosť širokej občianskej spoločnosti a všetkých, ktorým záleží na demokracii, slobode a slušnom živote v slušnej krajine.

Ide nám predovšetkým o ľudí, o to, aby mali slušní ľudia perspektívu slušného a dôstojného života v modernej, spravodlivej spoločnosti. Dnešný vývoj v tomto ohľade považujeme za zlý, sme presvedčení, že Slovensko potrebuje zásadnú zmenu politiky, že potrebuje zásadný obrat. Neveríme, že tento obrat je možné dosiahnuť v spolupráci s politickou stranou Smer - SD, ktorá nesie najväčšiu mieru zodpovednosti za vývoj na Slovensku počas posledných štyroch rokov. Neveríme, že sa dá s touto stranou zvrátiť zlá situácia v zamestnanosti, zadlžovaní, korupcii, nespravodlivosti, či v zrýchľujúcom sa zaostávaní v ekonomickej konkurencieschopnosti. Preto zásadne odmietame spoluprácu s touto stranou po voľbách v júni 2010 a týmto programom predkladáme programovú alternatívu voči vláde tejto strany.

Za najdôležitejší cieľ považujeme vytvárať predpoklady pre zvyšovanie kvality života ľudí a životnej úrovne. Nevyhnutným predpokladom na dosiahnutie tohto cieľa je

obnovenie rastu našej ekonomiky, obnovenie rastu našej konkurencieschopnosti. Najdôležitejším indikátorom toho, či sa to vláde darí, alebo nie, bude vývoj v oblasti tvorby nových pracovných príležitostí. V tejto oblasti je dnes situácia zlá a to zďaleka nielen v dôsledku krízy. Potrebujeme znovu naštartovať nielen vysoký, ale aj udržateľný ekonomický rast, ktorý so sebou prinesie aj nové pracovné príležitosti. SDKÚ-DS to dokázala po vláde Vladimíra Mečiara, dokážeme to aj po vláde Roberta Fica.

Za najdôležitejšie v tejto súvislosti považujeme:

- zdravé a udržateľné verejné financie, zastavenie prudko rastúceho zadlžovania a postupné znižovanie deficitu verejných financií (najmä zásadným znížením korupcie a plytvania a efektívnejším využívaním verejných zdrojov)
- zlepšovanie v posledných štyroch rokoch stále sa zhoršujúceho podnikateľského prostredia, čo je nevyhnutný predpoklad prílevu investícií a rastu zamestnanosti
- odstránenie bariér rastu zamestnanosti, napríklad zníženie odvodového zaťaženia celkovo, najmä však u málo kvalifikovanej práce, pružné formy pracovných úväzkov, medzitrh práce riešenie nových sociálnych rizík: tzv. pracujúcej chudoby, zostarnutia v chudobe, a rizika, kedy vzdelanie prestáva byť dostatočnou ochranou pred hrozbou nízko platenej práce či nezamestnanosti. Súčasný sociálny štát zlyháva pri riešení týchto akútnych sociálnych rizík.
- dôraz na rast vzdelania, vedy a výskumu, najmä z hľadiska zlepšenia upadajúcej kvality v tejto oblasti (túto oblasť považujeme za kľúčovú z hľadiska udržateľnosti rastu ekonomiky a zamestnanosti v budúcnosti)
- výrazné zlepšenie v oblasti vymožitelnosti práva a boja proti korupcii

Tieto náročné ciele chceme dosiahnuť bez ďalšieho zvyšovania daňového a odvodového zaťaženia. Nebude to ľahké, pretože dedičstvo korupcie, klientelizmu, plytvania, nečinnosti a neschopnosti Ficovej vlády je nemalé, avšak považujeme to nielen za reálne, ale aj za veľmi dôležité. Miera globálnej konkurencie bude po svetovej finančnej a hospodárskej kríze ešte väčšia a intenzívnejšia, preto sú vyššie uvedené nástroje dosiahnutia rastu ekonomiky a zamestnanosti životne dôležité. Inak hrozí maďarská, či grécka cesta.

Hospodársku politiku chceme zakladať najmä na princípoch ekonomickej slobody, konkurencie a rovnosti šancí, ale aj na takej solidarite, ktorá nevedie k závislosti a zneužívaniu, ale je založená na dostatočnej pomoci tým, ktorí sú objektívne znevýhodnení a nemôžu si pomôcť sami. Cieľom SDKÚ-DS je politikou založenou na týchto princípoch premeniť Slovensko na modernú, vyspelú krajinu, ktorá nadväzuje na pozitívne hodnoty a tradície, ale je aj otvorená novým skúsenostiam a riešeniam overeným v iných, úspešných krajinách. SDKÚ-DS je presvedčená, že takáto hospodárska politika je nevyhnutným predpokladom na zabezpečenie rastu životnej úrovne, kvality života, zamestnanosti, ale aj na riešenie takých problémov ako sú regionálne rozdiely, rómsky problém, či chudoba.

SDKÚ-DS si je vedomá, že tak ako boli výzvami európska integrácia a reformy, tak dnes Slovensko znovu potrebuje nový impulz, nové programy - a politika ako služba občanom potrebuje nové definovanie priorít. Ak má Slovensko smerovať k modernému, spravodlivému štátu, štátu v ktorom majú slušní ľudia slušnú perspektívu na dôstojný život, potom podľa SDKÚ-DS sú takými výzvami:

1. Vytváranie silnej strednej vrstvy, podpora rodiny a mladej rodiny zvlášť. Silná stredná vrstva je základom pre úspech našej krajiny. Ľudia, ktorí dnes ešte do strednej vrstvy nepatria, musia mať možnosť zvýšiť kvalitu svojho života a stať sa súčasťou strednej vrstvy. Podporu dnes musia dostať a pocítiť ľudia, ktorí pracujú, platia riadne dane a odvody, rodiny, ktoré sa riadne starajú o svoje deti a mladé rodiny, ktoré vidia svoju budúcnosť na Slovensku a sú budúcnosťou našej vlasti. Rodiny, najmä mladé rodiny s deťmi, sú základom budúcnosti našej krajiny, preto musí štát venovať oveľa väčšiu pozornosť a podporu práve tejto skupine občanov. Prichádzame s konkrétnymi opatreniami, ktoré zlepšia aktuálnu situáciu aj perspektívu rodín, najmä mladých rodín s deťmi.
2. Služby štátu pre občana (verejné a sociálne služby), kde výrazne zaostávame. Prioritou SDKÚ-DS preto bude vyššia kvalita verejných a sociálnych služieb, služieb štátu pre občana, a to vo všetkých oblastiach, ktoré si ľudia platia zo svojich daní a odvodov, a kde štát priamo alebo nepriamo určuje pravidlá. V súkromnom sektore došlo k hlbokým zmenám a k zlepšeniu jeho fungovania tak, aby mohol konkurovať svetu. Nároky na zamestnancov výrazne vzrástli v súkromnom aj vo verejnom sektore. Na druhej strane služby pre občanov, ale aj podniky a podnikateľov zo strany štátu výrazne zaostávajú. Ľudia musia mať istotu a záruky, že za svoje dane dostanú služby na omnoho lepšej úrovni ako doteraz. Ide o také oblasti, ako je sociálna sféra, zdravotníctvo, školstvo, súdnictvo, polícia, všetky druhy úradov a iných verejných alebo verejnoprávných inštitúcií. Občan dostáva stále veľmi slabé služby, často je šikanovaný a obťažovaný. To chceme a musíme zmeniť, to je naša priorita.

Vo vzťahu k Európskej únii budeme podporovať všetky opatrenia, ktoré urýchľujú vytváranie a liberalizáciu jednotného európskeho trhu, budeme však proti nárastu európskej regulácie a byrokracie. Sme jednoznačne za zachovanie suverenity členských krajín v oblasti hospodárskej a sociálnej politiky všade tam, kde to jasne a jednoznačne neprotirečí potrebám spoločného európskeho trhu. Plne však budeme podporovať politiky a nástroje EÚ a EK, ktorými tieto inštitúcie prispievajú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií a k zodpovednej hospodárskej politike v jednotlivých členských štátoch EÚ (napr. Pakt stability a rastu).

SDKÚ-DS sa hlási k základným princípom a programovým cieľom, zakotveným vo svojich doterajších programových dokumentoch a k hodnotám, ktoré sú v nich obsiahnuté. Tento program nadväzuje najmä na volebný program z roku 2006 Ide o úspešné Slovensko a na program Slovensko má na viac zo septembra 2008. Zároveň však reflektuje novú situáciu, ktorá po roku 2006 vznikla, vrátane dôsledkov svetovej finančnej a ekonomickej krízy a dôsledkov vládnutia koalície Smer, HZDS, SNS počas posledných štyroch rokov. SDKÚ-DS je v medzinárodnom kontexte členom EPP (Európska ľudová strana), zdieľa hodnoty tohto najsilnejšieho

európskeho politického zoskupenia a na ich presadzovaní sa podieľa na pôde európskych inštitúcií, zvlášť v Európskom parlamente.

SDKÚ-DS pripravovala svoj program v diskusii s desiatkami významných slovenských odborníkov. Odráža hodnoty, v ktoré veríme, aktualizuje politiky, ktoré dlhodobo presadzujeme a navrhuje konkrétne riešenia, ktorými títo odborníci obohatili naše poznanie, a ktoré odrážajú aj našu skúsenosť. Ďakujeme každému, kto prijal naše pozvanie, zúčastnil sa práce v odborných sekciách, v štyroch odborných - politických tímoch, ako aj na odborných konferenciách a priložil ruku k dielu pri formulovaní tohto nášho programu. Ďakujeme aj všetkým tým občanom, ktorí sa na nás obrátili so svojimi podnetmi a návrhmi, najmä prostredníctvom stránky www.obnovme.sk. Využili sme ich pri tvorbe tohto programu.

Náš program sme pripravovali v otvorenom dialógu. V takomto dialógu chceme pokračovať aj pri jeho presadzovaní. Veľa otázok a úloh, na ktoré sa chceme sústrediť, musí riešiť parlament a vláda. Iné však nie je možné urobiť bez spolupráce so samosprávnymi orgánmi, mimovládnyimi organizáciami, vzdelávacími inštitúciami, bez iniciatívy ľudí, občanov Slovenskej republiky.

Program SDKÚ-DS je programom konkrétnych riešení, založených na osvedčených princípoch. Takých riešení, ktoré umožnia Slovensku čeliť výzvam zostrujúcej sa pokrízovej globálnej konkurencie a, predovšetkým, umožnia to podstatné - zvyšovať kvalitu života občanov Slovenska. Zvyšovať ju už teraz, ale aj dlhodobo do budúcnosti, a to spravodlivým a udržateľným spôsobom. Sme presvedčení, že naša vízia a jej konkrétne napĺňanie prinesie úžitok každému, kto má záujem aktívne prispieť k zlepšeniu svojej situácie bez ohľadu na jeho súčasný sociálny status. Je adresovaná každému, kto verí, že dobré pravidlá a rovnosť šancí vytvárajú ten správny a otvorený priestor na seberealizáciu. Obraciame sa na každého, komu na úspešnom Slovensku naozaj záleží.

OBSAH

1. DÔSTOJNÝ ŽIVOT
  - 1.1. RODINY, NAJMÄ MLADÉ RODINY S DEŤMI
  - 1.2. VIAC PRACOVNÝCH PRÍLEŽITOSTÍ
  - 1.3. BÝVANIE PRE MLADÝCH
  - 1.4. KVALITNEJŠIE ZDRAVOTNÍCTVO
  - 1.5. SILNEJŠÍ DÔCHODKOVÝ SYSTÉM
  - 1.6. SPRAVODLIVÝ SOCIÁLNY SYSTÉM
  - 1.7. JASNÉ PRAVIDLÁ PRE RÓMSKU KOMUNITU

2. MODERNÉ SLOVENSKO
  - 2.1. ZDRAVÉ VEREJNÉ FINANCIE - STOP ZADLŽOVANIU
  - 2.2. LEPŠIE ŠKOLY PRE NAŠE DETI
  - 2.3. VYSOKÉ ŠKOLY, VEDA A VÝSKUM NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI
  - 2.4. INFORMATIZÁCIA
  - 2.5. KULTÚRA A MÉDIA
  - 2.6. ROZVOJ VIDIEKA A REGIÓNOV
  - 2.7. DOPRAVA
  - 2.8. ENERGETIKA
  - 2.9. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

3. SPRAVODLIVÉ SLOVENSKO
  - 3.1. BOJ PROTI KORUPCII
  - 3.2. SPRAVODLIVÉ SÚDNICTVO
  - 3.3. POLITICKÝ SYSTÉM
  - 3.4. BEZPEČNOSŤ A OBRANA
  - 3.5. ZAHRANIČNÁ POLITIKA

..

RIEŠENIA NA PRVÝCH 100 DNÍ

Niektoré problémy, ktoré dnes trápia ľudí na Slovensku, si vyžadujú dlhoročné systematické zmeny, ale niektoré je možné opraviť takmer okamžite. SDKÚ-DS ponúka svoje skúsenosti, a aj množstvo návrhov, ktoré predložila ako opozičná strana na čo možno najrýchlejšie zlepšenie každodenného života ľudí.

Preto ako súčasť nášho programu ponúkame RIEŠENIA NA PRVÝCH 100 DNÍ.

Ide o riešenia, ktoré je SDKÚ-DS schopná - v prípade, že dostane od ľudí dôveru podieľať sa na novej vláde - predložiť v podstate okamžite. Chceme ich vo volebnej kampani ľuďom ponúknuť, pretože to nie sú ani nespiteľné, ani nekonkrétne sľuby do nejakej ďalekej budúcnosti. Sú to opatrenia, ktoré môžu okamžite pomôcť k transparentnejším súdom, spravodlivejšej sociálnej politike, pomôžu mladým rodinám.

Zaväzujeme sa navrhnuť takéto opatrenia do 100 dní od zloženia vlády s tým, že odpočet ich plnenia predložíme verejnosti najneskôr do šiestich mesiacov.

Konkrétne opatrenia, konkrétne riešenia označené **100 dní** predložíme, schválime a presadíme počas prvých sto dní pôsobenia vo vláde.

1.DÔSTOJNÝ ŽIVOT

Hospodárska kríza ešte prehĺbila a zviditeľnila problémy súčasnej spoločnosti. Strach o udržanie zamestnania, nízky príjem spôsobujúci chudobu i napriek pracovnému úväzku, starnutie obyvateľstva a zmeny v rodinnej štruktúre spoločnosti predstavujú vážne celospoločenské problémy. Moderný štát preto musí hľadať riešenia na tieto najväčšie výzvy.

1.1. RODINY, NAJMÄ MLADÉ RODINY S DEŤMI

Spokojná rodina je základnom úspešnej krajiny. Rodina sa musí stať stredobodom záujmu aj na Slovensku. Rodinná politika pre Slovensko 21. storočia musí byť citlivá k ľudským právam všetkých členov rodín a musí zlepšovať podmienky pre zosúladenie pracovného a rodinného života.

1.1.1. Predĺžime materskú dovolenku a zvýšime materský príspevok **100 DNÍ**

Starostlivosť o narodené dieťa nie je ani ľahšia, ani menej významná ako práca v zamestnaní. Preto presadíme predĺženie materskej dovolenky z dnešných 28 týždňov na jeden rok a materský príspevok zvýšime na úroveň 100% čistého platu. Maximálna výška materského príspevku bude rovnaká, ako je maximálny vymeriavací základ v nemocenskom poistení, teda 1,5-násobok priemernej mzdy.

1.1.2. Zavedieme otcovskú dovolenku **100 DNÍ**

Pre spokojnosť rodiny s malým dieťaťom je veľmi dôležitá aj prítomnosť otca. Presadíme preto zavedenie otcovskej dovolenky, teda jeden týždeň voľna pre otca, ktorú môže čerpať do dvoch mesiacov od narodenia dieťaťa.

1.1.3. Zavedieme viacero variantov čerpania rodičovskej dovolenky **100 DNÍ**

Zavedieme flexibilné čerpanie rodičovskej dovolenky. Tomu, či sa rodičia rozhodnú pre rýchlejšie alebo pomalšie čerpanie rodičovskej dovolenky, bude zodpovedať aj výška rodičovského príspevku. A to bez ohľadu na to, či sa rodičia rozhodnú starať o dieťa osobne alebo využijú pomoc starých rodičov, opatrovatelky či služby rôznych zariadení.

1.1.4. Flexibilnejšie rodičovské dovolenky **100 DNÍ**

Presadíme zmenu systému rodičovských dovolení tak, aby umožňoval obom rodičom tráviť viac času so svojimi deťmi. Jednou z možností je rozdelenie rodičovskej dovolenky na dve časti. Prvú, základnú časť rodičovskej dovolenky, by mohol tak ako doteraz čerpať len jeden rodič. Ale pri čerpaní druhej časti by sa mohli striedať obaja rodičia, podľa potrieb rodiny.

1.1.5. Rozšírime a skvalitníme služby pre rodičov s deťmi

Služby pre rodiny s malými deťmi prispôbíme ich potrebám. Rodičia musia mať možnosť výberu, služby musia byť kvalitné a flexibilné. Odstránime prekážky, ktoré v súčasnosti bránia vzniku a fungovaniu materských škôl a iných zariadení, vytvoríme priestor pre výraznejší vstup súkromného a neziskového sektora. Posilníme vzdelávanie detí v zariadeniach, aby sa neobmedzovali len na starostlivosť o dieťa. Aj v tejto sfére je možné vytvárať nové pracovné príležitosti, a to tiež s využitím medzitrhu práce (pozri bod 1.2.6.).

1.1.6. Posilníme motiváciu zamestnávateľov k podpore rodiny **100 DNÍ**

Budeme motivovať zamestnávateľov k vytváraniu rodinne priateľských pracovných miest. Pôjde napríklad o kratšie pracovné úväzky pre rodičov s deťmi alebo možnosť flexibilného pracovného času. Po dohode so zamestnávateľom tak budú môcť rodičia prispôbovať presný začiatok a koniec pracovnej doby, a tiež čas prestávok, potrebám svojich detí. Zavedieme tzv. banku odpracovaných hodín, ktorá napríklad umožní, aby sa dalo viac hodín odpracovať v zimných mesiacoch a potom menej počas letných prázdnin detí.

1.1.7. Pomoc obetiam násilia

Dôstojný život všetkých členov rodiny znamená život bez násilia. Budeme podporovať systém pomoci všetkým, ktorí zažívajú násilie, a deťom obzvlášť.

1.2. RODINY, VIAC PRACOVNÝCH PRÍLEŽITOSTÍ

Je obrovským mrhaním ľudského potenciálu ak človek, ktorý chce pracovať, nemôže nájsť prácu a musí sedieť doma. Nevyužitie jeho schopnosti znamená obrovskú škodu nielen pre neho, ale aj pre celú spoločnosť. A to bez ohľadu na to, či ide o mladého absolventa strednej školy alebo o človeka v už takmer dôchodkovom veku. Zásadnou prioritou vlády musí byť to, aby naštartovala vytváranie pracovných miest.

1.2.1. Nebudeme zvyšovať daňové zaťaženie

So zadlžovaním Slovenska skončujeme vďaka výraznému obmedzeniu korupcie, efektívnejším verejným výdavkom a lepšiemu podnikateľskému prostrediu, ktoré vyústí do vyššieho rastu ekonomiky. Veľmi potrebné bude aj obnovenie dôvery medzi ľuďmi navzájom, ale aj dôvery zo strany domácich a zahraničných investorov. Určite však nebudeme zvyšovať nízke daňové zaťaženie, ktoré rozbehlo slovenskú ekonomiku po roku 2004.

1.2.2. Zjednotíme výber daní, ciel a odvodov

Komplikovaný a neefektívny odvodový systém ohrozuje existujúce pracovné miesta a je hlavnou prekážkou pre vytváranie nových pracovných príležitostí. Tento systém zásadne zmeníme tak, ako sme opravili daňový systém v roku 2004.

Zharmonizujeme vymeriavacie základy daní a odvodov. Celý systém bude podstatne jednoduchší pre občanov, živnostníkov aj firmy. Zrealizujeme návrh Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS) na zjednodušenie odvodového systému a budeme pokračovať ďalšími krokmi v tomto trende. Zlúčime šesť sociálnych odvodov do jedného 25%-ného odvodu plateného z ceny práce (superhrubej mzdy), odvod na zdravotné poistenie bude vo výške 10% z ceny práce, presunieme všetky platby odvodov na zamestnávateľa a jednotný odvodový strop stanovíme na trojnásobok priemernej ceny práce.

1.2.3. Znížime odvody pre ľudí s nízkymi príjmami

Uskutočníme audit existujúcich výnimiek v zákone o dani z príjmov. Zrušením týchto výnimiek nielen zjednodušíme daňový systém, ale aj získame finančné zdroje. Tie okamžite použijeme na zníženie odvodového zaťaženia ľudí s nízkymi príjmami. A to tým spôsobom, že zavedieme odpočítateľnú položku z platenia odvodov.

1.2.4. Výrazne znížime byrokraciu pre živnostníkov a firmy

Zbytočné administratívne zaťažovanie živnostníkov a firiem komplikuje podnikanie a zamestnávanie ľudí na Slovensku. Znížime administratívnu náročnosť podnikania tak, aby sa čas potrebný na naplnenie požiadaviek zo strany štátu skrátil o 30%. Zrušíme napríklad povinnú pracovnú zdravotnú službu, zjednotíme výber daní a odvodov (pozri bod 1.2.2.), zavedieme licencie pre malých podnikateľov (pozri bod 1.2.7.). Okrem toho urobíme aj kompletný audit administratívneho zaťaženia podnikateľov s cieľom presne identifikovať ďalšiu zbytočnú záťaž.

1.2.5. Opravíme zákonník práce **100 DNÍ**

Zmeny zákonníka práce, ktoré schválila súčasná vláda, nepomohli k ochrane zamestnancov, ale len zbytočne skomplikovali tvorbu nových pracovných miest. Opravíme zákonník práce tak, aby sa zjednodušilo zamestnávanie ľudí, pričom ich ochrana sa nezníži. Obnovíme napríklad možnosť dohodnúť prácu na dobu určitú v rámci lehoty 3 rokov a odstránime neadekvátne výhody pre odborárskych funkcionárov. Opätovne posilníme postavenie zamestnaneckých rád. V zákone o kolektívnom vyjednávaní odstránime možnosť rozširovania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa aj na zamestnávateľov, ktorí podpísali tieto zmlúvy nemohli ovplyvniť.

1.2.6. Zavedieme kombináciu práce a dávok pre dlhodobo nezamestnaných **100 DNÍ**

Umožníme, aby zamestnanci s nízkou kvalifikáciou mohli pracovať za nižšie mzdy, pričom súčasne im umožníme poberať aj podporu od štátu. Tým by sa zvýšila ich motivácia pracovať a zvýšila by sa aj ochota podnikateľov zamestnávať ľudí s nižšou kvalifikáciou. Tak vznikne tzv. medzitrh práce, ktorý pomôže zvyšovať zamestnanosť v mnohých sektoroch, napríklad v sociálnej sfére, v rôznych službách, či v textilnom alebo obuvníckom priemysle. Bez podpory zo strany štátu však pracovné miesta v týchto sektoroch skôr zanikajú a mnohí ľudia, žiaľ, o prácu zbytočne prichádzajú.

1.2.7. Licencie pre živnostníkov namiesto daní a odvodov **100 DNÍ**

Zásadne zjednodušíme administratívu živnostníkom zavedením možnosti jednorazových ročných licenčných poplatkov, ktoré nahradia platenie daní a odvodov. Štát týmto nástrojom nepríde o finančné zdroje, ale výrazne sa zníži zbytočná administratíva na strane podnikateľov aj štátu.

1.2.8. Jasné pravidlá pre vytváranie pracovných miest **100 DNÍ**

Časté a unáhlené zmeny legislatívy komplikujú život podnikateľom, a tým bránia vytváraniu nových pracovných miest. Pred schválením zákona musíme vedieť, aký bude mať tento zákon vplyv na ľudí a na firmy. Musíme vedieť, či vyriešením jedného problému nový zákon nespôsobí nové, možno aj väčšie problémy. Presadíme preto, aby všetky zákony, o ktorých rokuje parlament, boli skutočne posúdené z hľadiska ich dopadov na podnikateľské prostredie, ako aj z hľadiska toho, či vytvárajú priestor pre korupciu. Presadíme, aby sa verejnosť mohla vyjadriť aj k návrhom, ktoré predkladajú poslanci, a aby sa pripomienkami verejnosti poslanci museli zaoberať.

1.3. BÝVANIE PRE MLADÝCH

Samostatné bývanie je jedným zo základných predpokladov pre šťastné fungovanie každej rodiny. Mladí ľudia potrebujú samostatné bývanie. Zo začiatku nemusí mať hneď 100 m², aj menší dvojizbový byt mnohým mladým rodinám pomôže začať plnohodnotný život. Je úlohou celej spoločnosti pomôcť naštartovať samostatný rodinný život aj tým, ktorí si to bez pomoci nemôžu dovoliť.

1.3.1. Dvojročné prázdniny v splácaní hypoték po narodení dieťaťa **100 DNÍ**

Po narodení dieťaťa sa prudko zvýšia náklady každej mladej rodiny. Preto schválime zmenu legislatívy tak, aby mala mladá rodina možnosť nesplácať istinu hypotekárneho úveru počas dvoch rokov po narodení dieťaťa. V tomto období sa bude môcť rozhodnúť, že bude splácať zo svojej hypotéky len úroky. V prípade straty zamestnania dočasne umožníme využiť na splácanie hypoték aj prostriedky nasporené v druhom pilieri.

1.3.2. Pomôžeme mladým rodičom pri splácaní úverov na bývanie **100 DNÍ**

Po narodení dieťaťa sa prudko zvýšia náklady každej mladej rodiny. Preto poskytneme každej rodine, ktorej sa narodí dieťa, možnosť, aby získala namiesto dnešného príspevku pri narodení dieťaťa nový príspevok na splácanie hypotekárneho alebo stavebného úveru v dvojnásobnej výške. Pomôžeme tak počas jedného roku po narodení dieťaťa rodinám, ktoré si s pomocou úverov získali vlastné bývanie.

1.3.3. Rozšírime nárok na získanie štátnej bonifikácie hypoték pre mladých **100 DNÍ**

Nárok na štátnu bonifikáciu navrhujeme rozšíriť na manželov, ktorých priemerný spoločný príjem je nižší ako trojnásobok priemerného platu v národnom hospodárstve. Odstránime tak súčasný nespravodlivý systém, kedy zárobok ani jedného z manželov nemôže prekročiť 1,3-násobok priemerného platu bez ohľadu na to, koľko zarába druhý z dvojice.

1.3.4. Podporíme obce pri výstavbe nájomných bytov pre mladých **100 DNÍ**

Mnoho mladých rodín musí bývať u svojich rodičov. Výstavba tzv. štartovacích bytov pre mladé rodiny by výrazne zvýšila kvalitu ich života. Na ich výstavbu využijeme pozemky, ktoré spravuje Slovenský pozemkový fond (SPF). SPF ponúkne časť svojich pozemkov za zvýhodnených podmienok obciam a mestám, ktoré ich využijú na výstavbu nájomných bytov. Samotná výstavba bude podporená z výnosov, ktoré získame z transparentného predaja ďalších pozemkov zo SPF.

1.3.5. Podporíme zatepl'ovanie bytov a domov

Ceny energií, predovšetkým náklady na elektrinu, teplo a teplú vodu finančne veľmi výrazne zaťažujú mnoho rodín. Ideálnou cestou, ako znižovať tieto náklady, sú efektívne úspory energií. Zavedieme preto príspevok vo výške 25% investičných nákladov, s primeraným stropom pre rôzne typy bývania, pre tie rodiny, ktoré sa rozhodnú zateplíť si svoje obydlie. Výdavky budeme financovať z transparentného predaja emisií CO₂.

1.3.6. Zjednodušíme stavebné konanie pre drobné stavby a rodinné domy **100 DNÍ**

Zmeníme stavebný zákon tak, aby sa odbúrala zbytočná byrokracia, ktorá strpčuje život občanom, drobným stavebníkom. Zjednodušíme povoľovacie konanie pri rodinných domoch a drobných stavbách.

1.4. KVALITNEJŠIE ZDRAVOTNÍCTVO

Slovenské zdravotníctvo, napriek obetavej snahe zdravotníkov, zlyháva vo svojich najdôležitejších poslaniach. Zdravotníctvo potrebuje podstatné zmeny, aby sa konečne začal zlepšovať zdravotný stav obyvateľstva, rástla spokojnosť pacientov s poskytovanými službami a bola zabezpečená finančná ochrana pacientov pred nadmernými výdavkami.

1.4.1. Ochránime pacientov pred rastúcimi doplatkami **100 DNÍ**

Platby mnohých pacientov za lieky či návštevy lekárov sa počas terajšej vlády prudko zvýšili. Zatiaľ čo v roku 2005 zaplatil priemerný občan na doplatkoch za lieky a rôznych platbách a poplatkoch v zdravotníctve v hotovosti 3 800 korún ročne, v roku 2009 to bolo už priemerne 215 EUR (6 500 Sk). Zavedieme preto ochranný limit na spoluúčasť v zdravotníctve. Maximálna platba pacienta na doplatkoch za lieky či na poplatkoch u lekára bude 120 EUR ročne, teda v priemere 10 EUR mesačne. Ak bude jeho spoluúčasť vyššia, zdravotná poisťovňa mu ju preplatí.

1.4.2. Zrušíme odporúčacie lístky **100 DNÍ**

Zavedenie odporúčacích lístkov v roku 2007 prinieslo pacientom len stratu času a veľa zbytočných neprijemností. Pacienti predtým, ako navštívia špecialistu, musia navštíviť všeobecného lekára pre nezmyselný papierik. Tieto lístky preto okamžite zrušíme a obnovíme slobodnú voľbu lekára - špecialistu. Vrátime do zdravotníctva slobodu.

1.4.3. Zavedieme štandardy poskytovaných služieb

Každý pacient by mal jasne vedieť, na aké služby má nárok za to, že priamo alebo nepriamo platí zdravotné poistenie. Jasne preto zadefinujeme, na čo má pacient právo. Zadefinujeme, čo je štandard a čo nadštandard, a dôsledne to budeme vyžadovať a kontrolovať. Nie je možné, aby ľudia čakali u lekára na jednoduché ošetrenie hodiny, aby v nemocnici chýbali základné potreby ako toaletný papier alebo príbory.

1.4.4. Zavedieme maximálne čakacie doby

Čakanie na poskytnutie odkladnej zdravotnej starostlivosti sa v posledných rokoch predĺžilo. Zavedieme preto jasne definované maximálne čakacie doby na jednotlivé zdravotnícke služby. Stanovíme jasné pravidlá pre tvorbu poradovníkov na odkladnú starostlivosť. Prehľadné čakacie zoznamy zrovnoprávňujú pacientov, odbúravajú nespravodlivosť a znižujú priestor pre korupciu.

1.4.5. Prevencia sa stane prioritou

Pohyb, strava či životný štýl ovplyvňujú naše zdravie väčšími než moderná medicína. Predchádzanie chorobám si preto zaslúži našu prioritnú pozornosť. Chceme prebudovať verejné zdravotníctvo tak, aby začalo naplňovať svoje poslanie, a to najmä v predchádzaní civilizačným ochoreniam. Niektoré nadštandardné výkony budú zadarmo pre tých, ktorí budú pravidelne absolvovať preventívne prehliadky. Alebo plná výška rodinných dávok bude podmienená absolvovaním preventívnych prehliadok u detí.

1.4.6. Zameriame sa na kvalitu poskytovaných služieb

Každý občan má právo na kvalitnú zdravotnú starostlivosť. Chceme zvýšiť bezpečnosť pacientov v zdravotníctve. Zavedieme preto zrozumiteľný systém merania kvality a akreditácie poskytovateľov. Presadíme zavedenie diagnostických a liečebných protokolov, ktoré stanovujú štandardnú starostlivosť a zlepšia kvalitu poskytovanej starostlivosti.

1.4.7. Zlepšíme dostupnosť zdravotnej starostlivosti

V solidárnom zdravotníctve sme si všetci rovní: na rovnakú potrebu musí byť zabezpečená rovnaká služba. Pacient nesmie byť diskriminovaný pre miesto bydliska alebo sociálny stav. V súčasnosti sa to, žiaľ, deje - dostupnosť zdravotnej starostlivosti sa v niektorých oblastiach Slovenska začala zhoršovať. Zlepšíme prístup k zdravotnej starostlivosti v odľahlejších regiónoch, ako i odmeňovanie tamojších zdravotníkov. Rovnako zabezpečíme nepretržitú dostupnú lekársku službu prvej pomoci. Lekári a zdravotné sestry ju budú slúžiť dobrovoľne a za primeranú odmenu.

1.4.8. Zvýšime spokojnosť poistencov so zdravotnými poisťovňami **100 DNÍ**

Po zjednotení výberu daní a odvodov už nebudú zdravotné poisťovne vyberať poistné. Budú sa môcť sústrediť na svoju najdôležitejšiu úlohu, ktorou je zabezpečenie kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre poistencov a kontrola využívania zdrojov v zdravotníctve. Umožníme zdravotným poisťovňam, aby sa mohli v ponuke svojich služieb odlišovať. Podporíme medzi nimi súťaž, ktorá povedie k vyššej spokojnosti poistencov. Podporíme individuálne zdravotné poistenie.

1.4.9. Presadíme spravodlivé ohodnotenie lekárov aj nemocníc **100 DNÍ**

Lekári i nemocnice musia mať zmluvnú istotu, aby sa mohli sústrediť na svoju prácu. Aj pacient musí mať istotu, že ak začne liečbu u lekára, v jej priebehu s ním jeho poisťovňa nezruší zmluvu. Nie je možné, aby rovnaké výkony mali výrazne odlišné ceny v rôznych zariadeniach. Presadíme spravodlivé ohodnotenie zdravotníckych výkonov. Zavedieme spravodlivé úhradové mechanizmy pre nemocnice a ambulancie. Podporíme také odmeňovanie lekárov a nemocníc, ktoré oceňuje kvalitu

a výsledky zdravotnej starostlivosti. Na navýšenie zmluvných objemov a miezd zdravotníkov získame zdroje zastavením plytvania v zdravotníctve.

1.5. SILNEJŠÍ DŮCHODKOVÝ SYSTÉM

Je spravodlivé, aby ľudia, ktorí tvrdo celý život pracovali, mali vytvorené podmienky pre dôstojnú starobu. Dôchodkový systém sa musí primerane postarať nielen o dnešných dôchodcov, ale aj o tých, ktorí do dôchodku pôjdu o rok alebo o 20 rokov.

1.5.1. Ozdravíme dôchodkový systém

Základným problémom dôchodkového systému nie je 2. pilier, ako sa to snaží prezentovať súčasná vláda, ale priebežný pilier, ktorý má na starosti Sociálna poisťovňa. Na ozdravenie tohto piliera sa preto zameriame. Zavedieme minimálny garantovaný dôchodok (tzv. nultý pilier) vo výške životného minima, ktorý by garantoval solidaritu v dôchodkovom systéme pre všetkých občanov. Tento dôchodok bude dopĺňaný zásluhovosťou pre tých, ktorí väčšinu pracovného života prispievali do priebežného systému. Vytvoríme jeden sociálny fond a presunieme všetky platby na zamestnávateľa (pozri bod 1.2.2.).

1.5.2. Opravíme 2. pilier **100 DNÍ**

Tým, že terajšia vláda prinútila dôchodkové správcovské spoločnosti vypredať všetky akcie z dôchodkových fondov, obrala sporiteľov o množstvo peňazí. Túto amatérsku chybu napravíme. Sporitelia budú mať úplnú voľnosť rozhodnúť sa, či chcú alebo nechcú mať časť svojich úspor investovaných aj v akciách. Obnovíme automatický vstup mladých ľudí do systému po ukončení ich vzdelávania. Mladí však budú mať počas jedného roku právo na výstup z 2. piliera.

1.5.3. Zabezpečíme ochranu 2. piliera **100 DNÍ**

Schválime ústavný zákon na ochranu 2. piliera, aby už nikto v budúcnosti nemohol spochybňovať a likvidovať tento systém, ktorý zabezpečí ľuďom v budúcnosti lepšie dôchodky. Tento zákon bude tiež garantovať zachovanie výšky príspevkov do 2. piliera na súčasnej úrovni.

1.6. SPRAVODLIVÝ SOCIÁLNY SYSTÉM

Sociálny systém musí poskytovať občanom primeranú a účinnú pomoc v núdzi. Keď o ňu občan požiada, štát alebo samospráva musia spravodlivo a rýchle posúdiť jeho zdravotnú a sociálnu situáciu - a rozhodnúť o adekvátnej pomoci. Vláda pritom musí súčasne zabezpečiť, aby sa sociálny systém nezneužíval, aby sa neplytvalo verejnými zdrojmi pre tých, ktorí si pomoc nezaslúžia.

1.6.1. Zreformujeme sociálne služby

Štát musí garantovať občanom primeranú a účinnú pomoc v núdzi. Občan musí mať právo vybrať si sociálne zariadenie alebo agentúru, ktorej dôveruje. Samospráva musí mať povinnosť uhrádzať z verejných zdrojov primeranú časť nákladov na tieto služby, a to bez ohľadu na to, ktoré zariadenie si občan vybral. Obce musia vytvoriť také podmienky, aby sa ich starší obyvatelia cítili bezpečne a dôstojne aj v čase, keď sú odkázaní na pomoc druhých.

1.6.2. Skvalitníme služby pre dlhodobo chorých

Úplne po novom budeme riešiť situácie, kedy z dôvodu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu je nevyhnutné, aby občan býval v zariadení dlhodobej starostlivosti. Štát podporí vytvorenie siete takýchto zariadení, ktoré občanovi zabezpečia na jednom mieste potrebnú zdravotnú aj sociálnu starostlivosť. Využijeme nadbytočné lôžkové kapacity zdravotníckych zariadení, ktoré zmeníme na zariadenia sociálnych a zdravotných služieb.

1.6.3. Zlepšíme služby pre opustené a ohrozené deti

Budeme výrazne podporovať iniciatívy smerujúce k takému systému náhradnej starostlivosti, ktorý bude rešpektovať najlepší záujem dieťaťa. V roku 2005 sme spustili systém profesionálnych a náhradných rodín, ktorý sa jednoznačne osvedčil. Tieto rodiny sú pre výchovu detí podstatne vhodnejšie ako detské domovy. Domovy budeme ďalej meniť na krízové centrá, kde budú deti len krátkodobo pred ich umiestnením do rodín. Aj v tejto oblasti tak môžu vznikať nové pracovné miesta, a to aj s využitím medzitru práce (pozri bod 1.2.6.).

1.6.4. Rodinné dávky podmienime starostlivosťou o deti **100 DNÍ**

Do systému rodinných dávok a príspevkov zavedieme niektoré podmienky, ktorých splnenie bude nevyhnutné pre získanie dávok v plnej výške. Posilníme tým starostlivosť o deti. Presadíme napríklad návrh na zníženie príspevkov pre tých rodičov, ktorých deti nechodia pravidelne na lekárske prehliadky a do školy.

1.6.5. Rodinné poistenie **100 DNÍ**

Súčasnú nemocenskú poisťovňu zmeníme na rodinnú poisťovňu. To bude zahŕňať nielen poisťovnícu straty príjmu pri ošetrovaní člena rodiny a materskej tak ako doteraz, ale aj výpadok príjmu pri starostlivosti o bezvládneho rodiča. V rodinnej poisťovni totiž vytvoríme priestor pre dobrovoľné pripoistenie, ktoré umožní čerpať dávku aj v prípade potreby starať sa o vlastných rodičov počas ich staroby.

1.6.6. Skvalitníme služby pre nezamestnaných **100 DNÍ**

Výrazne skvalitníme poradenské služby a podporu pri vyhľadávaní zamestnania, a to najmä v spolupráci so zamestnávateľmi. Zvýšime dostupnosť služieb zamestnanosti, ktoré budú k dispozícii v obchodných centrách, na poštách, v obciach. Ďalším spôsobom zvýšenia dostupnosti je informatizácia služieb zamestnanosti. Pre ohrozené skupiny, teda najmä pre absolventov škôl a pre ľudí starších ako 50 rokov, vytvoríme špeciálne služby, kde budeme platiť neziskovým a súkromným sprostredkovateľom, ale len v prípade, ak nájdú ľuďom z ohrozených skupín prácu. Aj v tejto oblasti tak môžu vzniknúť nové pracovné miesta, a to tiež s využitím medzitrhu práce (pozri bod 1.2.6.).

1.6.7. Sociálne byty pre mládež z problémových rodín

Hlavnou prekážkou pre začlenenie mnohých detí a mladých ľudí z problémového prostredia do slušného života je bývanie. Štát by mal pomôcť mladým ľuďom, ktorí sa chcú osamostatniť a vymaniť sa z problémového prostredia vlastnou aktivitou. Podporíme vybudovanie siete sociálnych bytov pre mládež z detských domovov, rómskych osád a detí z problémových rodín.

1.7. JASNÉ PRAVIDLÁ PRE RÓMSKU KOMUNITU

Do roku 2006 sa vo vzťahu k Rómom spustilo viacero veľmi efektívnych opatrení. Bolo medzi nimi zavedenie policajných špecialistov, poriadkových asistentov a asistentov učiteľov, prospechové sociálne štipendiá, či zavedenie zdravotníckych asistentov a sociálnych pracovníkov pre terénnu prácu v osadách. Počas posledných štyroch rokov sa však v tejto oblasti neurobilo vôbec nič, nevyužili sa dokonca ani pripravené zdroje z európskych fondov. Prišiel čas opäť posilniť vo vzťahu k rómskym komunitám tri základné princípy: občiansky princíp, princíp osobnej zodpovednosti a princíp decentralizácie.

1.7.1. Aj rómske deti budú chodiť do školy

Opätovne podmienime poberanie sociálnych dávok dodržiavaním školskej dochádzky. Aj s pomocou polície je potrebné dostať deti z osád naspäť do škôl a, zároveň, zvýšiť učiteľom platy za ich neľahkú prácu. A následne predĺžiť povinnú školskú dochádzku do 18 rokov, čo prospeje k disciplíne v súvislosti s vyplácaním dávok.

1.7.2. Aj Rómovia budú pracovať

Základným nástrojom bude motivácia k práci a vzdelávaniu, celkové posilnenie zodpovednosti jednotlivcov za vlastný život a rodinu. Musíme preto opätovne vyvinúť úsilie, aby sa rodičia vrátili do zamestnania alebo na aktivačné práce. Je potrebné posilniť programy aktivačných a malých obecných prác vo všeobecnosti, pre všetkých i pre Rómov. Aj v tejto oblasti tak môžu vznikať nové pracovné miesta, a to najmä s využitím medzitrhu práce (pozri bod 1.2.6.).

1.7.3. Posilníme prevenciu

Posilníme prácu s ohrozenými rodinami tak, aby kvalitná a včasná sociálna práca dokázala aspoň čiastočne kompenzovať zlyhávanie rodiny pri výchove. Podporíme centrá pre sociálne slabšie a rizikové deti, kde bude môcť táto mládež kombinovať sociálnu prácu a voľnočasové aktivity.

1.7.4. Zvýšime vymožitelnosť práva v rómskych osadách

Zvýšením počtu policajtov zvýšime vymožitelnosť práva v rómskych osadách. Problémom zvyšujúcej sa kriminality nie sú zlé zákony, ale ich nedostatočné

vymáhanie. Pri súčasných stavoch policajti nestíhajú riešiť problémy v obciach so segregovanými osadami.

1.7.5. Prísnejšie tresty pre závažné trestné činy

Presadíme diferencovanejšie tresty. Závažné trestné činy budeme trestať prísnejšie, na menej závažné budeme využívať aj alternatívne sankcie a výchovné opatrenia. U mladých budeme uplatňovať špecifické postupy zaobchádzania, ktoré posilňujú resocializačnú funkciu. Podporíme vytváranie sociálnych služieb a sociálnych programov pre rizikovú mládež, ktoré budú kombinovať sociálnu prácu, resocializáciu a pracovné aktivity.

2.0. MODERNÉ SLOVENSKO

2.1. ZDRAVÉ VEREJNÉ FINANCIE - STOP ZADLŽOVANIU

Žiadni rodičia nechcú po sebe zanechať svojim deťom rodinné dlhy. Rovnako je správne a zodpovedné, aby sme budúcim generáciám nezanechali ani vysoké dlhy v štátnej pokladnici. Aj tie budú musieť totiž naše deti splácať. Je veľmi dôležitou úlohou vlády, aby zastavila prudké zadlžovanie Slovenska z posledných rokov. Príklady Maďarska či Grécka ukazujú, že nezodpovednosť vo verejných financiách dokáže veľmi rýchle ohroziť aj sociálne istoty občanov.

2.1.1. Prestaneme zvyšovať zadlžovanie budúcich generácií **100 DNÍ**

V rokoch 2009 a 2010 sa zadlženosť Slovenska rekordne zvýšila, štátny dlh pripadajúci na štvorčlennú rodinu vzrástol v tomto období o viac ako 7 300 EUR, teda 220tisíc korún. Zastavíme rast štátneho dlhu, jeho podiel na HDP začneme opäť znižovať. To je jediná možná cesta ako pripraviť Slovensko na obdobie po roku 2020, kedy sa u nás začne prudko zvyšovať počet starších ľudí.

2.1.2. Obnovíme poriadok vo verejných financiách **100 DNÍ**

Zavedieme jasné pravidlá disciplíny vo verejných financiách, aby vlády už nemohli klamať občanov o skutočnom vývoji ich hospodárenia, ako to robí prostredníctvom rôznych trikov súčasná vláda. Začneme podrobne sledovať čisté bohatstvo Slovenskej republiky, teda rozdiel medzi celkovými aktívami a pasívami štátu. Zavedieme záväzné výdavkové stropy, čím bude vláda vždy nútená rozhodovať o tom, ako rozdelí vopred definovaný objem zdrojov medzi rôzne priority. Vytvoríme samostatnú nezávislú inštitúciu, ktorá bude kontrolovať vývoj verejných financií a pravidelne o ňom informovať verejnosť. Na jej čele budú nezávislí odborníci, ktorí nepodľahnú tlaku akokoľvek populárnej vlády.

2.1.3. Verejné financie budú skutočne verejné

Štátny rozpočet v súčasnosti obsahuje množstvo informácií, často však chýbajú práve tie najzaujímavejšie. Zákonom podrobne určíme, ktoré informácie bude musieť verejnosť v rozpočte verejných financií a v štátnom záverečnom účte vždy dostávať, a to bez ohľadu na to, či sa to bude vláde páčiť alebo nie. Medzi týmito informáciami budú aj merateľné výsledky, ktoré vláda za prostriedky občanov Slovenska dosiahne.

2.1.4. Obmedzíme populizmus v parlamente a vo vláde **100 DNÍ**

Zavedieme pravidlá, ktoré obmedzia schvaľovanie legislatívnych a iných návrhov s negatívnym dopadom na verejné financie. Vláda a parlament budú môcť schvaľovať návrhy s negatívnym dopadom na verejné financie v období, na ktoré je už schválený rozpočet, len súčasne s kompenzačnými opatreniami v minimálne rovnakom rozsahu.

2.1.5. Pravidlá pre samosprávy

Presnejšie upravíme aj pravidlá pre hospodárenie obcí, miest a vyšších územných celkov, ktoré po rozsiahlej fiškálnej decentralizácii disponujú obrovskými finančnými zdrojmi. Niekoľkoročné skúsenosti ukazujú, že je potrebné lepšie upraviť možnosti zadlžovania samospráv. Zvyšovanie dlhu samospráv by malo byť striktnejšie obmedzené iba na financovanie investícií, a aj to iba do určeného podielu na ich aktívach.

2.1.6. Povinné zverejňovanie ekonomických analýz

Úplne zmeníme súčasnú prax, kedy vláda robí rozhodnutia o obrovských investíciách bez jasných a zverejnených analýz. Ak premiér R. Fico povie, že „najdrahšia je tá diaľnica, ktorú nepostavíme“, nemožno sa čudovať, že PPP projekty predražia výstavbu diaľnic a mýtného systému o niekoľko miliárd eur. Zverejnenie ekonomických analýz zrozumiteľných a dostupných pre verejnosť bude podmienkou schválenia finančne významných rozhodnutí vo vláde alebo v parlamente.

2.1.7. Zrušíme koncesionárske poplatky **100 DNÍ**

Koncesionárske poplatky sú úplne protisociálnou daňou. Ich výška totiž nie je vôbec závislá na príjme, ani sociálnej situácii občanov - každý platí mesačne rovnakých 4,6 EUR (140 korún). Presadíme zrušenie koncesionárskych poplatkov a ich nahradenie priamym financovaním zo štátneho rozpočtu, pričom zákonom bude určená výška tohto štátneho príspevku pre STV a SRo ako pevný percentuálny podiel z výdavkov štátneho rozpočtu. Tým bude zabezpečená ich finančná nezávislosť od vlády a parlamentu.

2.2. LEPŠIE ŠKOLY PRE NAŠE DETI

Od kvality vzdelania závisia šance našich detí na dobre platenú prácu a kvalitný život. Od kvality vzdelania závisí aj schopnosť našej spoločnosti dostať sa na úroveň najúspešnejších krajín Európy a obstať v medzinárodnej súťaži. Výsledky medzinárodných porovnaní varujú: Slovensko v kvalite vzdelávania zaostáva. Rozdiely vo výsledkoch našich detí pritom neodrážajú len ich nadanie a snahu, ale často aj to, čo si rodičia môžu dovoliť. To musíme zmeniť.

2.2.1. Učiteľov budeme odmeňovať lepšie a spravodlivejšie

Príjmy učiteľov budeme zvyšovať rýchlejším tempom, ako budú rásť priemerné platy v slovenskej ekonomike. V odmeňovaní zohľadníme význam práce učiteľov, ale aj jej kvalitu, aby najlepší a tvoriví učitelia neodchádzali zo školstva, a aby prichádzali noví. Na odmeňovaní učiteľov aj na financovaní škôl sa musia pozitívne prejavíť úspechy ich žiakov.

2.2.2. Odstránime zbytočnú byrokraciu v školstve

Učiteľ má učiť deti - nie úradovať. Zbytočnú administratívu odbúrime, časť tej potrebnej prenesieme na úradníkov v štátnej správe a samospráve. Školám nebudeme predpisovať cestu, ale ciele. Podľa toho zmeníme aj štátne vzdelávacie programy. Predpisy, ktoré sú prekážkou moderných metód vo vyučovaní, zrušíme.

2.2.3. Vzdelávanie pre život

Vzdelávanie nie je možné bez poznávania faktov. To sa nesmie zamieňať za memorovanie zbytočností. Pre úspech v živote je potrebnejšie vedieť informácie získavať, porozumieť im a dávať ich do súvislostí. Podľa toho nastavíme vzdelávacie štandardy, ako aj obsah testov.

2.2.4. Spravodlivé hodnotenie žiakov

Objektívne externé testovanie budeme postupne zavádzať do všetkých ročníkov. Také testy budú podmienkou pre postup žiaka do vyšších stupňov vzdelávania namiesto prijímacích skúšok. Výsledky testov budú pravidelne zverejňované, aby boli rodičia informovaní o tom, ako sa darí ich škole a ich deťom. Stanovíme kvalitatívne podmienky na prijatie do gymnázií, aby sa ďalej neznižovala ich úroveň

2.2.5. Škola otvorená celý deň

Mimovyučovacie rozvojové aktivity v oblasti športu a umenia sa stanú súčasťou školského vzdelávania, aby neboli len pre tých, ktorí si to môžu dovoliť. Zapojenie

žiacov do takýchto aktivít zlepšuje výsledky vzdelávania, odoberá starosti rodičom a prispieva k lepšiemu využívaniu vybavenia škôl. Dnešný systém rozšírime tak, aby sa zabezpečilo profesionálne vedenie mimovyučovacích aktivít a zvýšila sa motivácia škôl pre spoluprácu so základnými umeleckými školami či centrami voľného času.

2.2.6. Angličtina bude povinný cudzí jazyk

Ovládanie cudzích jazykov je cestou k úspechu ľudí aj krajiny. Hlavným jazykom informačných technológií, vedy a techniky, ale aj medzinárodnej komunikácie sa stala angličtina. Preto musí byť angličtina povinným a prvým cudzím jazykom.

2.2.7. Urobíme poriadok s učebnicami

Zrušíme monopol štátu na učebnice. Slobodný výber zvýši nielen kvalitu, ale aj dostupnosť učebníc. Ich ceny, ktoré sa nafúkli v zmanipulovaných tendroch, sa v konkurenčnom prostredí znížia. Učebnice musia byť v súlade s cieľmi vzdelávania. Tým sa zaručí priestupnosť medzi školami používajúcimi rôzne učebnice.

2.2.8. Posledný ročník materskej školy pre všetky deti

V škôlkach chýbajú práve tie deti, ktoré najviac potrebujú prekonať nevýhodu svojho rodinného prostredia, a tak zvýšiť svoju šancu na úspešné vzdelávanie. Nepomáha, že je posledný ročník bezplatný, musí byť povinný.

2.2.9. Vzdelávanie bez vylučovania, na prekonanie sociálnej odkázanosti

Všade, kde je to možné, umožníme deťom so sociálnym a zdravotným znevýhodnením účasť v hlavnom vzdelávacom prúde. Zlepšíme podmienky pre individuálny prístup, vrátane širšieho pôsobenia psychológov. Na vzdelávanie rómskych detí zavedieme projekty, ktoré sa osvedčili vo vzdelávaní znevýhodnených skupín v zahraničí. Umožníme už na úrovni základných škôl zaviesť do vzdelávacích programov väčší podiel praktického vyučovania. Týmto opatrením nadviážeme na bod 1.7.41. týkajúci sa návratu Rómov do škôl. Špeciálne školy musia slúžiť len tým, pre ktorých je zapojenie do hlavného prúdu nemožné alebo škodlivé.

2.2.10. Základy pre zdravý životný štýl už v škole

Presadíme rozšírenie športovania v základných a stredných školách na jednu hodinu denne, aj s využitím popoludňajších hodín (pozri bod 2.2.5.). Väčší priestor budeme venovať aj tomu, aby deti dostali už na základných a stredných školách dobré základy pre zdravý životný štýl či starostlivosť o životné prostredie.

2.2.11. Športové súťaže nielen pre talentovaných

Budeme podporovať súťaženie medzi triedami a školami pre všetkých žiakov. Športovanie je dôležité pre všetkých žiakov, nielen pre športovo nadaných. Aj tí menej talentovaní musia mať vytvorené podmienky, aby mohli športovať a súťažiť s primeranými súpermi. Zavedieme pozíciu školského trénera. Vytvoríme motivačné

pravidlá, aby boli športové ihriská a telocvične otvorené aj po skončení vyučovania, a aj počas prázdnin. Mali by sa naplno využívať pre športovanie detí pod odborným dohľadom, ale aj pre športovanie dospelých vo večerných hodinách. Aj takto je možné vytvárať nové pracovné miesta, a to aj s využitím medzitrhu práce (pozri bod 1.2.6.).

2.3. VYSOKÉ ŠKOLY, VEDA A VÝSKUM NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI

Čoraz viac mladých Slovákov študuje na vysokej škole. Zvyšujú tak sebe aj svojej krajine šance do budúcnosti. Pri rýchlom náraste počtu vysokých škôl a študentov a zle nastavených pravidlách vznikajú však problémy s kvalitou. Množiac sa škandalózne odhalenia nie sú iba zlyhaním ľudí, ale systému. Ten pripomína kabát so zle zapnutým prvým gombíkom. Vysokoškolské vzdelávanie potrebuje zásadnú zmenu.

2.3.1. Aspoň jedna univerzita v prvej päťstovke

Sústredíme úsilie štátu, akademickej obce, podnikateľov aj samosprávy na to, aby do konca volebného obdobia malo Slovensko aspoň jednu univerzitu medzi 500 najlepších podľa šanghajskeho rebríčka. Podporíme aj vznik medzinárodného špičkového výskumného pracoviska. Nejde o to, aby sme sa mali čím chváliť, ale aby sme mali ťahúňa a vzor pre ostatné vysoké školy.

2.3.2. Do všetkých procesov na vysokých školách zavedieme medzinárodný rozmer

Pri zavádzaní systémových zmien budeme brať zreteľ na zahraničné skúsenosti a na odporúčania špičkových európskych odborníkov zverejnené v roku 2008. Pri akreditácii slovenských vysokých škôl a pri ich hodnotení budeme vyžadovať účasť zahraničných expertov. Podporíme rýchly nárast programov a študujúcich v angličtine, odbúrame bariéry na získanie kvalitných zahraničných vedcov, pedagógov a študentov. Vytvoríme priestor na prepojenia našich a špičkových zahraničných vysokých škôl a vedeckých pracovísk. Ak sme ochotní platiť investičné stimuly za príchod priemyselných investorov, nemali by sme váhať pri prilákaní špičkových inštitúcií vedomostnej éry.

2.3.3. Nekvalitu nebudeme tolerovať

Každá vysoká škola a vedecká inštitúcia musí byť v rámci svojho zaradenia a poslania kvalitná. Označenie „odborná vysoká škola“ nesmie byť výraz nízkej kvality, ale špecifického zamerania. Zavedieme účinné vnútorné aj vonkajšie formy

sledovania kvality. Do hodnotenia zapojíme študentov. Nekvalitné školy sa buď musia zmeniť, alebo skončiť.

2.3.4. Financovanie na základe výkonu

Inštitucionálne financovanie nastavíme tak, aby zaručilo prežitie. Na rozvoj vzdelávania a vedeckej činnosti budú určené granty. Kvalitnejšie a inovatívne školy, fakulty a výskumné kolektívy budú potom na základe grantov dostávať viac finančných prostriedkov. Grantový systém zbavíme zbytočnej byrokracie. Aj platy vysokoškolských pedagógov musia jasne odrážať ich vedecké výsledky.

2.3.5. Rozhodovanie na základe zodpovednosti

Kto má zodpovednosť, musí mať právo rozhodovať. Toto v súčasnom riadení vysokých škôl neplatí. Vnútoraná organizácia vysokej školy a rozdelenie kompetencií medzi jej jednotlivé orgány musia byť vnútornou vecou každej vysokej školy.

2.3.6. Akreditáciám vrátime zmysel

Pri akreditácii sa musia podstatne viac využívať medzinárodné štandardy hodnotenia kvality. Kritériá akreditácie zmeníme tak, aby skutočne odrážali kvalitu. Postupne presunieme akreditáciu z úrovne študijných programov na úroveň fakúlt. Výber garanta bude potom vecou fakulty a otázkou jej prestíže. Pri súčasných pravidlách je výber garanta často iba otázkou splnenia formálnych kritérií. Odstránime tým tlak na rýchlu „výrobu“ docentov a profesorov bez ohľadu na ich skutočné predpoklady, a tiež neistotu študentov závislých od jediného garanta.

2.3.7. Bakalársky stupeň všade tam, kde patrí

Problém masovosti vysokých škôl nie je v samotnom počte študentov, ale v tom, že veľká väčšina z nich pokračuje na magisterskom štúdiu. To je zásadný rozdiel oproti vyspelým krajinám. Vytvoríme podmienky na širšie uznávanie bakalárskeho diplomu ako vstupenky do povolania.

2.3.8. Akademickým titulom vrátime hodnotu, podvodne získané odoberieme

Kritériá na získanie titulov docent a profesor sú na jednotlivých školách stále veľmi rozdielne, tituly však platia všade. Zavedieme do nich jednotné náročné medzinárodné štandardy, opreté v prvom rade o vedecké výsledky. Zohľadníme aj to, aby nevylučovali špičkových expertov z praxe. Otvoríme diskusiu o prechode k systému funkčných titulov platných len na konkrétnej škole. Pre všetky tituly - od bakalárskych až po profesorské - zavedieme zákonný proces ich odobratia, ak boli získané podvodom. Odhaľovanie podvodov uľahčíme tým, že bakalárske, magisterské, rigorózne, dizertačné, habilitačné aj inauguračné práce budú zverejnené na internete do 30 dní od obhajoby.

2.3.9. Zastavíme nezákonné a nespravodlivé vyberanie poplatkov

Zabráňime nezákonnému vyberaniu školného na vysokých školách. Niekoľkoročné porušovanie zákona už nie je možné tolerovať. Takéto konanie zavedieme ako trestný čin. Zabráňime tiež tomu, aby najusilovnejší študenti, ktorí študujú viacero programov naraz, museli platiť školné.

2.3.10. Podporíme zvýšenie finančných zdrojov

Výrazný nárast kvality predpokladá viac peňazí. Cieľom by malo byť dosiahnuť do roku 2014 úroveň 1% HDP. Vysoké školy budeme finančne motivovať k spolupráci so súkromným sektorom. Čím viac zdrojov získajú „zvonku“, tým väčší bude príspevok štátu.

2.4. INFORMATIZÁCIA

Informatizácia môže výrazne skvalitniť fungovanie verejného sektora. Jeho služby pre občanov budú jednoduchšie a rýchlejšie. Správne využívanie informačnej techniky dokáže výrazne šetriť verejné zdroje. A v neposlednom rade môže rýchle zverejňovanie informácií obmedzovať korupciu.

2.4.1. Elektronická komunikácia občana a štátu

Všade, kde to bude možné, zavedieme elektronickú formu administratívnych úkonov medzi občanmi, podnikateľmi a orgánmi verejnej správy. Takéto elektronické služby budú šetriť čas, peniaze aj energiu občanov a podnikov. Zároveň sa stanú jedným z najefektívnejších spôsobov boja proti klientelizmu a korupcii. Zavedieme povinné elektronické verejné obstarávanie a zverejňovanie zmlúv na internete. Presadíme tiež zverejňovanie všetkých údajov verejnej správy, ktoré nespádajú pod utajovaný režim.

2.4.2. Polovičné ceny za elektronické služby **100 DNÍ**

Zavedieme polovičné poplatky za elektronické služby verejných inštitúcií v porovnaní s klasickými „papierovými“ službami.

2.4.3. Zákon proti šikanovaniu občanov

Do života zavedieme princíp, že verejné inštitúcie nebudú môcť žiadať od občanov a firiem žiadnu informáciu, ktorú už niektorá z iných inštitúcií verejnej správy má. Verejné inštitúcie si budú povinne vymieňať takéto informácie elektronicky medzi sebou.

2.4.4. Pripravíme elektronické voľby

Urobíme všetky kroky pre to, aby bolo možné vo voľbách do parlamentu v roku 2014 voliť aj priamo z domu s využitím internetu a rovnakú možnosť zavedieme aj pre všetky ostatné voľby. Zvýšime tým nielen pohodlie pre občanov vo volebný deň, ale súčasne aj zvýšime účasť občanov na voľbách, a tým posilníme demokraciu. Zavedieme a zlepšíme elektronické možnosti pri spolurozhodovaní občanov, ako elektronické referendum, elektronická petícia či elektronické pripomienkovanie materiálov.

2.4.5. Môj počítač, môj hrad

Zachováme ochranu súkromia osobných počítačov v zmysle hesla „Môj počítač, môj hrad“. Nepodporíme žiadne opatrenia nad rámec európskych štandardov.

2.4.6. Budeme aj vo verejnej správe využívať voľne dostupný software

Prehodnotíme najrôznejšie možnosti „Open Source“ riešení vo verejnej správe vo všetkých oblastiach s cieľom úspory nákladov a efektívnejšieho používania pre občanov.

2.4.7. Internet do každej obce

Budeme podporovať rýchle rozširovanie širokopásmového internetového prepojenia pre celé územie Slovenska. Vytvoríme podmienky, aby bol zavedený internet do každej obce na Slovensku.

2.5. KULTÚRA A MÉDIA

Vyspelosť štátu určuje nielen výška hrubého domáceho produktu či počet automobilov pripadajúcich na 1000 obyvateľov, ale aj úroveň kultúry a umenia. Tá by mala byť pre každý vyspelý národ rovnako dôležitá ako úroveň ekonomiky. Povinnosťou vlády je vytvárať priaznivé prostredie pre rozvoj kultúry a štátnu podporu umenia. Veď kultúra je neoddeliteľnou súčasťou vzdelanosti občanov a ich národnej identity.

2.5.1. Každý rok určíme jednu kultúrnu prioritu

Vo väzbe na konkrétne významné výročie slovenskej kultúry určíme jeden „Kultúrny vrchol roka“. Zabezpečíme jeho špičkové financovanie, prezentáciu doma i v zahraničí na najvyššej úrovni tak, aby konkuroval tomu najlepšiemu na európskej kultúrnej scéne.

2.5.2. Z knižníc v každom sídle urobíme centrá vedomostí a poznania

Knižnice sú nedocenenými kultúrnymi inštitúciami na Slovensku. Ich úlohu pri vytváraní vlasteneckej a kultúrnej identity, ako aj na vzdelaní založenej spoločnosti výrazne posilníme. Knižnice musia tvoriť chrbticu kultúrneho a spoločenského života občanov každej obce. Doplnením knižničných fondov aj o diela modernej slovenskej literatúry podporíme slovenských spisovateľov a ich vydavateľstvá.

2.5.3. Vytvoríme zo Slovenska centrum moderného európskeho kultúrneho turizmu

Slovensko má nielen množstvo kultúrnych pamiatok, ale aj bohatú národnú a multikultúrnu históriu. Povinnosťou našej generácie je prispieť nielen k záchrane najdôležitejších hmotných pamiatok, ale vdýchnuť im život a posilniť ich význam pre región i celú našu vlasť. Výrazne preto posilníme zdroje programu Obnovme si svoj dom a podporíme v spolupráci s regiónmi ich propagáciu v zahraničí. Slovensko má na to, aby sa stalo jedným z centier kultúrneho turizmu v strednej Európe.

2.5.4. Výrazne podporíme najvýznamnejšie kultúrne festivaly

Určíme jasné pravidlá pre strednodobé, aspoň trojročné financovanie najväčších kultúrnych festivalov tak, aby sa stali výkladnými skriňami kvality slovenskej kultúry a kultúrneho života na Slovensku. Dlhodobé záruky financovania umožnia ich organizátorom zabezpečiť dôstojnú propagáciu a účasť špičkových umelcov, ako aj kvalitnú organizáciu na európskej úrovni. Každé regionálne sídlo musí mať jeden významný festival.

2.5.5. Vymaníme grantový systém spod politického vplyvu ministerstva kultúry

Európske štáty prechádzajú na nezávislý systém podporného financovania kultúrnych aktivít štátom. Vytvárajú Centrá kultúry a umenia (tzv. councilový systém).

S úspechom funguje aj v niektorým nových členských štátoch Európskej únie. Bude efektívnejší a transparentnejší aj na Slovensku.

2.5.6. Krízový plán pre médiá verejnej služby

Médiá, ktoré si financujú občania, nám doslova miznú pred očami. Predložíme verejnosti krízový plán obnovy médií verejnej služby spolu s vyriešením ich finančných, priestorových a organizačných problémov. Potrebujeme udržať priestor pre funkčné, efektívne a objektívne šírenie informácií, vzdelávacie programy a menšinovú kultúru, všetky druhy športu a štartovacie pole pre prezentáciu diel tvorcov našej kultúry. Verejnoprávne, alebo lepšie povedané médiá verejnej služby sa musia znovu vrátiť občanom.

2.5.7. Opravíme tlačový zákon

Po verejnej diskusii opravíme a doplníme tlačový zákon, ktorý z osobnej nenávisti voči médiám zdeformovala súčasná vláda. Novela tlačového zákona posilní slobodu slova a nezávislosť printových médií a stane sa zároveň zákonom, ktorý ochráni profesiu novinára a jeho nezávislosť.

2.5.8. Férové vzťahy s národnostnými menšinami

Budeme ochraňovať kultúrne tradície, jazyk a postavenie národnostných menšín. A to bez ohľadu na to, o akú menšinu ide. Týka sa to aj prípadov, kedy sú na konkrétnom území Slovenskej republiky v menšinovom postavení Slováci. Tvrdo a nekompromisne budeme odmietat' všetky neoprávnené požiadavky, ale k riešeniu oprávnených požiadaviek menšín budeme pristupovať s dobrým úmyslom.

2.5.9. Pomôžeme rusínskemu jazyku

Umožníme žiakom a študentom rusínskej národnosti vyučovanie v kodifikovanom rusínskom jazyku.

2.6. ROZVOJ VIDIEKA A REGIÓNOV

Životná úroveň Slovenska sa nedá posudzovať podľa životnej úrovne obyvateľov Bratislavy. Úlohou vlády musí byť rozvoj aj ekonomicky slabších regiónov a vidieka. Ľudia by mali nájsť podmienky pre slušný život aj vo svojich regiónoch, aby sa nemuseli z ekonomických dôvodov sťahovať od svojich rodín.

2.6.1. Zvýhodníme investorov v regiónoch s vyššou nezamestnanosťou **100 DNÍ**

Obnovíme pravidlá pre udeľovanie investičných stimulov, ktoré zrušila súčasná vláda. Na základe týchto pravidiel budú opäť výrazne zvýhodnení investori, ktorí budú mať záujem o vytvorenie nových pracovných príležitostí v regiónoch s vyššou nezamestnanosťou.

2.6.2. Zabezpečíme posilnenie vlastníckych práv k pôde **100 DNÍ**

Majitelia poľnohospodárskej pôdy pri rokovaniach o výške nájomného sú dnes často rukojemníkmi majiteľov fariem. Zákonom preto schválime, že minimálna výška nájomného za poľnohospodársku pôdu bude vo výške 40% príjmov, ktoré farmár dostane od štátu vo forme dotačného titulu „priama platba na plochu“.

2.6.3. Definitívne doriešime majetkové vzťahy v družstvách

Legislatívnou úpravou zabezpečíme definitívne usporiadanie majetkových podielov v družstvách tak, aby sa posilnila pozícia vlastníkov majetkových podielov a družstevných podielových listov voči súčasným prevádzkovateľom družstevných podnikov.

2.6.4. Podporíme rozvoj obnoviteľných zdrojov energií

Vytvoríme podmienky na budovanie energetických zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energií tak, aby poľnohospodári profitovali na ich výnosoch. Podporíme budovanie „vidieckych energetických centrál“ takým spôsobom, aby finančné výnosy z nich zostali v regióne a pracovali v prospech vidieckeho prostredia. Aj v tejto oblasti tak môžu vznikať nové pracovné miesta, a to aj s využitím medzitru práce (pozri bod 1.2.6.).

2.6.5. Budeme rozvíjať agroturistiku

Budeme motivovať obyvateľov, aby udržiavali vidiecku krajinu upravenú, príjemnú a peknú. Vytvoríme predpoklady na transparentné budovanie zariadení určených pre rekreačné, regeneračné, športové a kultúrne vyžitie návštevníkov na báze

agroturistiky. Cieľom je propagácia života na vidieku. Podporou „predaja z dvora“ rozšírime obchod s krajoými špecialitami a ekologickými potravinami.

2.6.6. Schválime jasné pravidlá pre vzťahy medzi ochranou prírody a vlastníkmi lesov

Schválime jednoznačné pravidlá pre vyhlasovanie a spravovanie chránených území. A to aj pre výpočet majetkovej ujmy spôsobenej obmedzeniami pri hospodárení na pôde z dôvodov ochrany prírody. Podobne zavedieme poriadok do vzťahov medzi vlastníkmi lesov a prevádzkovateľmi líniových stavieb, odstránime bezplatné využívanie cudzích pozemkov. Vyriešime zmatok, ktorý dnes vládne vo vzťahoch medzi ochranou prírody, hospodárením v lesoch a vlastníkmi lesov.

2.6.7. Budeme bojovať proti čiernym stavbám

Upravíme pravidlá tak, aby jednoduchšie umožňovali tvrdé zásahy proti staviteľom stavieb bez stavebného povolenia. Stavebný úrad napríklad získa možnosť odpojiť čierneho stavebníka od vody alebo elektriny. Jasne zadefinujeme pravidlá pre zmeny stavieb pred dokončením, aby nedochádzalo k masívnemu zneužívaniu tohto inštitútu. Štát musí byť na strane samospráv a občanov, a nie na strane čiernych investorov.

2.6.8. Pripravíme komunálnu reformu **100 DNÍ**

Decentralizácia, ktorá prebehla po roku 2000, výrazne zvýšila kompetencie a finančnú samostatnosť miest a obcí. Hoci výsledky decentralizácie sú mimoriadne pozitívne, faktom je, že niektoré malé obce nedokážu všetky úlohy samostatne efektívne zvládať. Pripravíme preto komunálnu reformu, ktorá bude obce motivovať k spolupráci. Súčasne upravíme delenie úloh medzi štátom a samosprávou tak, aby boli výsledkom kvalitnejšie služby pre občanov. To sa týka najmä kompetencií v sociálnej sfére.

2.7. DOPRAVA

Slovensko potrebuje pre svoj rozvoj kvalitné cesty a železnice. Bez nich sa bude v regiónoch vytvárať menej pracovných príležitostí. Bez nich budú ľudia zbytočne veľa času tráviť v autách a vo vlakoch namiesto toho, aby pracovali alebo sa venovali rodine. Občania Slovenska si zaslúžia moderné cesty a železnice.

2.7.1. Vyriešime chaotické elektronické mýto, nedovolíme mýto pre osobné autá

Rázne vyriešime situáciu spôsobenú chaotickým zavedením elektronického mýta. Za problémy nebudú platiť len slušní občania, ale aj Sky Toll. Budeme konať vo verejnom záujme, na rozdiel od súčasnej vlády sa nebudeme správať ako akcionári Sky Tollu. Pokúsime sa systém elektronického mýta zefektívniť. Zverejníme kompletnú zmluvu o výstavbe a prevádzke elektronického mýta a budeme dôsledne kontrolovať Sky Toll pri jej plnení. Elektronické mýto pre osobné autá určite nezavedieme.

2.7.2. Zrušíme nezmyselný projekt širokorozchodnej železničnej trate **100 DNÍ**

Nezmyselný projekt širokorozchodnej železničnej trate cez naše územie nemá nijakú ekonomickú logiku. Slovensko by ním iba prišlo o stovky pracovných miest. Tento projekt preto okamžite zrušíme.

2.7.3. Nové cesty pre regióny Slovenska

V prvom rade sa sústreďíme na základnú prioritu, ktorou je dokončenie diaľničného spojenia Bratislavy a Košíc a, zároveň, začneme výstavbu nových ciest, ktoré sú veľmi dôležité pre rozvoj regiónov Slovenska. Na financovanie budeme prednostne využívať EÚ fondy, ktoré na rozdiel od PPP projektov nebude musieť Slovensko splácať aj s vysokými úrokmi. A doplníme ich vydaním štátnych dlhopisov, ktoré budú môcť kupovať aj dôchodkové správcovské spoločnosti, čím sa na výstavbu diaľnic využijú aj zdroje občanov uložené v 2. pilieri.

- Rozbehneme výstavbu rýchlostnej cesty R4 na východnom Slovensku, ktorá prepojí Slovensko od Poľska, cez Prešov a Košice až do Maďarska.
- Rozbehneme výstavbu rýchlostnej komunikácie R2, ktorá prepojí Trenčín, Prievidzu a Žiar nad Hronom, čím vyrieši zlú dostupnosť hornonitrianskeho regiónu do Trenčína, na hlavný diaľničný ťah D1 a do Českej republiky.
- Urýchlene postavíme severný ochvat Banskej Bystrice.
- Rozbehneme výstavbu nultého diaľničného okruhu Bratislavy.

2.7.4. Zmodernizujeme železničnú dopravu

Zlepšíme kultúru cestovania v železničnej doprave obnovou vozového parku a vybudovaním nových stredísk pre jeho údržbu. Budeme presadzovať zapojenie Slovenska do medzinárodných dopravných koridorov a aktívne zapojenie do európskych rozvojových programov s dokončením projektu TEN-T. Zásadne zmodernizujeme železničné stanice so zapojením súkromného sektora.

2.7.5. Zachránime bratislavské letisko a Cargo

Štyri roky terajšej vlády jasne ukázali, že štát nedokáže tieto firmy dobre riadiť. Získame pre tieto firmy strategických partnerov, a tým ich zachránime. Výsledkom bude zásadné zlepšenie ich služieb a zabezpečenie ich strategického rozvoja. Hlavným slovenským letiskom by sa mala stať Bratislava, a nie Viedeň.

2.8. ENERGETIKA

Spoľahlivé fungovanie energetiky je nevyhnutnou podmienkou pre rozvoj každého moderného štátu. Dodávky elektriny, plynu, vody a tepla musia byť vždy zabezpečené pre obyvateľov aj pre firmy. A je tiež úlohou štátu, aby zabezpečil, že ceny energií nebudú vyššie ako v okolitých krajinách.

2.8.1. Zlepšíme ochranu občanov pred monopolmi **100 DNÍ**

Všade tam, kde nie je možné rozvíjať konkurenciu (najmä distribúcia vody, plynu, elektriny) posilníme reguláciu monopolov. A to nielen reguláciu cien, ale aj kvality služieb poskytovaných občanom. Sprísňime sankcie za nekvalitné alebo pomalé služby monopolov, ako je napríklad neskorá oprava alebo pomalé zriadenie nového odberného miesta.

2.8.2. Posilníme konkurenčné prostredie v sieťových odvetviach **100 DNÍ**

Podstatne zlepšíme prostredie pre rozvoj konkurencie všade tam, kde je možné ju rozvíjať, najmä v obchode s elektrinou, plynom, v poštových službách alebo v železničnej doprave. Ľudia aj firmy musia mať skutočnú možnosť vybrať si dodávateľa elektriny alebo plynu z viacerých možností.

2.8.3. Podporíme programy zamerané na úsporu energií

Naším cieľom je v prvom rade znížiť výdavky domácností, firiem a verejného sektora na energie. Zvýšime podporu programov na efektívne znižovanie energetickej náročnosti.

2.8.4. Zvýšime energetickú bezpečnosť Slovenska

V snahe predísť krízovým situáciám vo výpadkoch energetických dodávok diverzifikujeme naše energetické zdroje. Nové jadrové zdroje budeme budovať len v miere nevyhnutnej na zabezpečenie domácej spotreby. Budeme podporovať rozvoj obnoviteľných zdrojov tak, ako je uvedené v bode 2.6.92. Aj v tejto oblasti tak môžu vzniknúť nové pracovné miesta, a to aj s využitím medzitru práce (pozri bod 1.2.13.).

2.9. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Životné prostredie sa v minulosti často dostávalo do úzadia za ekonomické otázky. Je čas to zmeniť. Je čas, aby sme sa aj na Slovensku oveľa viac starali o to, v akom prostredí žijeme a aké prostredie zanecháme našim deťom. Na Slovensku máme šťastie na krásnu prírodu. Je našou povinnosťou ju zanechať v dobrom stave aj budúcim generáciám.

2.9.5. Obnovíme ministerstvo životného prostredia **100 DNÍ**

Ochrana životného prostredia sa veľmi často dostáva do priameho konfliktu so záujmami hospodárskych rezortov. Pre spravodlivé riešenie týchto konfliktov a pre ochranu životného prostredia je nevyhnutná samostatná existencia Ministerstva životného prostredia SR. Zabezpečíme najprv dôkladné vyšetrenie škandálov na tomto ministerstve, a potom obnovenie jeho dôveryhodnosti.

2.9.6. Zastavíme výstavbu ropovodu cez Žitný ostrov **100 DNÍ**

Zásoby vody pod Žitným ostrovom majú pre Slovensko výnimočný strategický význam. Tieto zásoby nemôžu byť preto ohrozené ropovodom, ktorý môže byť vedený aj inou trasou. Ropná havária nad rezervoárom s pitnou vodou by bola katastrofou pre celé Slovensko.

2.9.7. Naštvujeme obnovu Vysokých Tatier

Hoci od prírodnej katastrofy vo Vysokých Tatrách uplynulo už viac ako šesť rokov, obnova Tatier stagnuje. Jedným z dôvodov je rozhodnutie súčasnej vlády zrušiť Výbor pre Vysoké Tatry, ktorý mal po víchrici obnovu Tatier na starosti. My obnovíme nielen fungovanie tohto výboru, ale najmä vytvoríme podmienky pre obnovu samotných Vysokých Tatier. Znovu ustanovíme aj tzv. bezzásahové zóny, do ktorých nebudú môcť vstupovať stavebníci. Naštvujeme obnovu Vysokých Tatier, ale hlavné slovo v nej nebudú mať developeri.

2.9.8. Obce, mestá a kraje budú rozhodovať o nebezpečných skládkach a ťažbe uránu **100 DNÍ**

Zmeníme stavebný zákon tak, aby o výstavbe veľkých alebo nebezpečných skládok odpadu, a tiež o ťažbe uránu rozhodovali miestne a krajské zastupiteľstvá. Žiadna skládka ani ťažba uránu by nemali vzniknúť proti vôli väčšiny obyvateľov územia, ktorého sa to týka tak, ako sa to stalo v Pezinku.

2.9.9. Umožníme vjazd cyklistov do lesov **100 DNÍ**

Znovu umožníme, aby bol výjazd na bicykli či na koni do lesa možný bez trestu aj mimo lesných ciest a označených trás, ako to bolo bežné počas posledných 200 rokov. Okrem toho budeme zlepšovať podmienky pre cyklistov na cestných komunikáciách, čo prispeje k ich zvýšenej bezpečnosti. Budeme rozširovať počet cyklotrás po Slovensku a ich prepojenia na susedné krajiny.

2.9.10. Kvóty CO₂ rozdelíme férovo

Schválime transparentný mechanizmus na rozdeľovania kvót CO₂. Celý proces bude pod prísnou kontrolou verejnosti. Dôsledne prešetříme kriminálny spôsob rozdeľovania CO₂ kvót počas súčasnej vlády a vyvodíme dôsledky.

3.0. SPRAVODLIVÉ SLOVENSKO

3.1. BOJ PROTI KORUPCII

Naším cieľom je spravodlivé Slovensko. Slovensko bude spravodlivé vtedy, keď o tom, kto bude úspešný, budú rozhodovať schopnosti či tvrdá práca, a nie korupcia a známosti. Korupcii sa dobre darí tam, kde nie sú jasné pravidlá, nie je zvonka vidieť a nehrozí odhalenie. To chceme na Slovensku zmeniť: aby bolo menej korupčných príležitostí (jasné pravidlá), aby sa štát úplne otvoril verejnej kontrole (svetlo namiesto tmy), a aby bola väčšia šanca, že korupčník bude potrestaný.

3.1.1. Zverejníme zmluvy na internete **100 DNÍ**

Zmluvy týkajúce sa použitia verejných financií a nakladania s majetkom štátu a samospráv budú musieť byť zverejnené na internete. Inak nebudú platiť. Vytvoríme samostatnú internetovú stránku, na ktorej budú všetky zmluvy štátnych organizácií, vrátane ich zmien a dodatkov, prehľadne zverejnené. Aj podniky, v ktorých má štát majetkovú účasť, budú musieť zverejňovať uzavreté zmluvy.

3.1.2. Zverejníme všetky dotácie **100 DNÍ**

Všetky nenárokovateľné dotácie a príspevky z verejných zdrojov a ich príjemcovia budú zverejňované na internete. Podmienkou poskytnutia akejkoľvek nenárokovateľnej dotácie z verejných zdrojov bude súhlas prijímateľa dotácie s jej zverejnením. Vytvoríme samostatnú internetovú stránku, na ktorej budú tieto dotácie prehľadne zverejnené.

3.1.3. Elektronické verejné obstarávanie bude povinné - už žiadne „nástenky“ **100 DNÍ**

Chceme pre štát nakupovať čo najvýhodnejšie, a preto budeme využívať súťažné metódy verejného obstarávania aj tam, kde to dnes nie je povinné. Využívanie elektronických aukcií pri nákupe tovaru a služieb z verejných zdrojov bude pre štát a samosprávy povinné. Výrazne sa tým ušetrí pri verejných tendroch, ako dokazuje príklad miest, ktoré tento krok zaviedli.

3.1.4. Vylúčime garážové firmy z verejných tendrov **100 DNÍ**

Zabezpečíme, aby sa verejného obstarávania a iných zmluvných vzťahov so štátom, ako aj s podnikmi, v ktorých má štát majetkovú účasť, a so samosprávami nemohli zúčastňovať firmy, ktorých vlastníci nie sú identifikovateľní. Už žiadna Interblue ani Ibertax nebude na občanoch Slovenska zarábať stovky miliónov eur. Na rozdiel od kamufláže, ktorú na konci volebného obdobia schválila súčasná vláda, garážové firmy skutočne zo vzťahov so štátom vylúčime.

3.1.5. Posilníme kontrolu verejných tendrov

Úrad pre verejné obstarávanie musí byť aktívny, musí chrániť verejný záujem a skutočne nestranné a prísne kontrolovať verejné tendre. Vyčleníme prostriedky na to, aby úrad mohol zaplatiť špičkových odborníkov, ale musíme mať istotu kvality a nestrannosti jeho vedenia. Tú zabezpečíme aj tým, že po vzore Protimonopolného úradu vytvoríme zo špičkových odborníkov Radu pre verejné obstarávanie, ktorá bude stáť nad predsedom Úradu pre verejné obstarávanie. Zároveň podobné menšie rady vytvoríme aj na kľúčových ministerstvách, ktoré nakupujú za miliardy korún, aby ešte pred vyhlásením veľkých tendrov kontrolovali ich nastavenie.

3.1.6. Zvýšime šancu, že korupčník bude odhalený

Rozhodujúcu úlohu pri veľkých korupčných prípadoch zohrávajú vyšetrovatelia. Bez dobrej práce vyšetrovateľov nemôže špeciálny prokurátor podať dobrú obžalobu a špecializovaný trestný súd spravodlivo rozhodnúť. Preto výrazne posilníme kapacity a akcieschopnosť policajného orgánu pre boj s korupciou. Korupcia a organizovaný zločin sa vyvíja a používa stále nové a ťažšie odhaliteľné formy, preto aj polícia musí mať také podmienky, aby žiadny závažný zločin neušiel jej pozornosti.

3.2. SPRAVODLIVÉ SÚDNICTVO

Slovensko bude spravodlivé, keď ľudia budú môcť dôverovať súdom. Občan má právo na nestranné a spravodlivé rozhodnutie. Je našou povinnosťou súčasný stav justície zmeniť a posilniť postavenie občana v prístupe k spravodlivosti. Súdny musí rozhodovať nestranne, spravodlivo a rýchlejšie. Súdy a súdnictvo nemôžu ovládať bratstvá, ani politika. Súdy sa musia otvoriť verejnej kontrole.

3.2.1. Otvoríme súdy pre verejnosť **100 DNÍ**

Všetky súdne rozhodnutia budú povinne zverejnené na internete. Súdne pojednávania budú nahrávané. Každý súd bude mať svoju internetovú stránku s informáciami o súde, vrátane štatistických údajov o výsledkoch práce súdu a kompletným servisom pre občana. Zriadime telefónnu linku na hlásenie prípadov korupcie. Obchodný register aj kon-kurzny register (zoznam úpadcov) bude on-line na internete. Podporíme občiansky monitoring súdov.

3.2.2. Súdy nesmú ovládať bratstvá ani politika

Otvoríme súdny systém občianskej kontrole, budeme presadzovať, aby aj neprávnicki, všeobecne uznávané osobnosti, mohli byť členmi Súdnej rady. Súdnú radu oddelíme od Najvyššieho súdu a zmeníme zloženie Súdnej rady tak, aby ani minister spravodlivosti, ani predseda Najvyššieho súdu, ani iná úzka skupina nemohla tento orgán ovládať. Zmeníme pravidlá tak, aby disciplinárne konania neslúžili na odstraňovanie nepohodlných sudcov, ale garantovali nestranné a spravodlivé posudzovanie konania sudcov. Presadíme, aby aj disciplinárne senáty boli otvorené pre občiansku kontrolu.

3.2.3. Kvalitné rozsudky, ktorým budú ľudia rozumieť a dostanú ich včas

Právne predpisy sa často menia, zákony sú vykladané rôzne. V tejto situácii je veľmi dôležité kvalitné a nestranné rozhodovanie najvyšších súdnych orgánov. Budeme presadzovať zriadenie Najvyššieho správneho súdu a s tým súvisiacu rekonštrukciu Najvyššieho súdu SR tak, aby tieto inštitúcie garantovali dôveryhodnosť a kvalitu rozhodovania súdnictva. Ústavný súd nesmie rozhodovať podľa politických preferencií. Preto budeme presadzovať zmenu funkčných období Ústavných sudcov tak, aby nemohla byť zvolená väčšina sudcov Ústavného súdu jednou politickou garnitúrou.

3.2.4. Najkvalitnejší právnicki do talárov

Presadíme otvorené výberové konania, aby sa o funkciu sudcu mohli uchádzať najkvalitnejší právnici, a aby bol výberový proces pod kontrolou verejnosti. Osobnosť sudcu musí garantovať nielen odbornosť, ale aj morálku. Aj sudcovia musia byť zodpovední za výsledky svojej práce. Zavedieme preto pravidelné komplexné hodnotenie sudcov, v ktorom sudcu nebudú hodnotiť len kolegovia. Kvalitné rozhodovanie si zaslúži ocenenie. Naopak tí, ktorí nedokážu rozhodovať kvalitne a nestranne, nemôžu byť sudcami.

3.2.5. Zlepšíme právnu pomoc pre nemajetných

Súdny spor nemôže byť spravodlivý, ak na jednej strane sedí človek, ktorý nemá financie na zaplatať právnej pomoci. Štátna organizácia „Centrum právnej pomoci“ by mala zabezpečiť kvalitnejší prístup k spravodlivosti aj pre nemajetných. Zabezpečíme rozšírenie poskytovania služieb tohto Centra aj do ďalších oblastí a pre širší okruh ľudí tak, aby Centrum pomáhalo ľuďom nielen riešiť súdne spory, ale im aj predchádzať.

3.2.6. Budeme chrániť vlastnícke práva

Podľa našej Ústavy má každý právo vlastniť majetok a vlastnícke právo občana, firmy aj štátu majú byť rovnocenné a rovnako chránené. V praxi dnes tieto princípy nie sú dodržiavane. Zákon, ktorý navrhla súčasná vláda, a ktorý umožňuje štátu stavať na cudzích pozemkoch skôr, ako ich vlastníci za ne dostali náhradu stále platí a Ústavný súd o ňom nerozhodol ani po dvoch rokoch. Tento zákon zrušíme. Budeme presadzovať dôsledné dodržiavanie práv každého vlastníka, bez ohľadu na to, či ide o občana, firmu alebo štát.

3.3. POLITICKÝ SYSTÉM

Slovensko bude spravodlivé, keď ľudia budú môcť viac dôverovať politikom a štátnym orgánom. Je povinnosťou politikov snažiť sa o to, aby občania získali väčšiu dôveru v politický systém. Je povinnosťou politikov bez zbytočného meškania prijať základné opatrenia, aby sa odstránili neodôvodnené výhody politikov oproti bežným občanom.

3.3.1. Zásadne obmedzíme imunitu poslancov **100 DNÍ**

Opakovane a znova budeme presadzovať výrazne obmedzenie imunity poslancov NR SR tak, aby sa imunita vzťahovala už iba na výroky a hlasovanie poslancov na pôde NR SR. Úplne zrušíme priestupkovú imunitu poslancov. Poslanci budú za priestupky trestaní úplne rovnako ako bežní občania. Poslanecký mandát už nebude ospravedlňením pre rýchlu jazdu alebo za nesprávne parkovanie.

3.3.2. Len jeden plat pre poslancov **100 DNÍ**

Presadíme, aby poslanec Národnej rady SR alebo iný verejný funkcionár, ktorý má viacero verejných funkcií, mohol poberať odmenu iba za jednu z nich.

3.3.3. Skutočné majetkové priznania pre politikov **100 DNÍ**

Majetkové priznania politikov a vysokopostavených funkcionárov platených z verejných peňazí v súčasnej podobe sú skôr na zábavu, ako na skutočné informovanie verejnosti o ich majetkových pomeroch. Schválime a budeme zverejňovať takú podobu majetkových priznaní, ktorá skutočne poskytne širokej verejnosti informácie o majetkových pomeroch politikov a ľudia z nichvidia, či politik počas svojho funkčného obdobia nadobudol naozaj len majetok, ktorý mohol získať z platu.

3.4.4. Zjednotíme volebné zákony

Zjednotíme všetky zákony o voľbách do jedného volebného zákona. Rôzne pravidlá organizácie jednotlivých druhov volieb nemajú logické zdôvodnenie, len ich zbytočne komplikujú. Umožníme voliť elektronicky, čím uľahčíme občanom možnosť voliť aj v zahraničí (pozri bod 2.4.4.).

3.3.5. Zefektívňime štátnu správu

Znížime počet členov vlády o štyroch, počet štátnych tajomníkov o jedenástich, počet ministerstiev aj iných štátnych inštitúcií. Ale predovšetkým, na rozdiel od zámerov súčasnej vlády, zefektívňime činnosť štátnych inštitúcií tak, aby boli schopné poskytovať lepšie služby pre občanov. Budeme vychádzať z návrhov Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť.

3.4. BEZPEČNOSŤ A OBRANA

Slovensko bude spravodlivé, keď sa ľudia s dôverou budú obracať na policajta, ktorý im pomôže. Polícia a armáda by mali ľuďom slúžiť a chrániť ich. Ochrana ľudí znamená, že policajt je tam, kde ho ľudia potrebujú, profesionálne zasiahne tam, kde je ohrozený život, zdravie alebo majetok obyvateľov. Ochrana ľudí pre nás znamená aj striktné dodržiavanie ich práv.

3.4.1. Polícia a armáda spoločne na pomoc občanom

Zjednotíme niektoré úlohy ministerstva obrany a ministerstva vnútra tak, aby sme zvýšili bezpečnosť občanov. Spoločným postupom pri použití vojakov, policajtov a ich technických prostriedkov zabezpečíme rýchlejšiu a účinnejšiu pomoc občanom pri krízových udalostiach a živelných pohromách.

3.4.2. Nezávislá inšpekcia pomôže polícii

Vo vzťahu občana a polície musí vládnuť dôvera. Ak občan cíti, že policajt nechráni verejný záujem, právo a poriadok, berie úplatky alebo je zapletený do nezákonnosti a korupcie, musí mať istotu, že jeho sťažnosť na policajta bude nestranne prešetrená. Budeme preto presadzovať oddelenie inšpekcie od ľudí, ktorí políciu riadia a vytvorenie systému nezávislého inšpektorátu.

3.4.3. Účinná podpora všetkým hasičom

Zvýšenie bezpečnosti občanov našej krajiny si vyžaduje aj lepšiu technickú vybavenosť dobrovoľných požiarnikov. Práve tí často ako prví zasahujú a pomáhajú občanom. Preto budeme podporovať nielen pokračovanie obnovy technického vybavenia štátnych hasičov, ale výrazným spôsobom podporíme aj obnovu technického vybavenia Dobrovoľnej požiarnej ochrany.

3.4.4. Kamery zvýšia bezpečnosť

Podporíme masívne zavádzanie kamerových systémov nielen v mestách, ale aj v obciach s vysokou mierou kriminality. Kamery výrazne prispievajú k zníženiu kriminality zo strany sociálne znevýhodnených vrstiev občanov a sociálne neprispôsobivých občanov.

3.4.5. Zrušíme platenie pokút v hotovosti

Platenie rôznych pokút v hotovosti vytvára široký priestor na korupciu. Naopak, odstránenie tejto možnosti výrazne zníži priestor pre korupciu v polícii.

3.5. ZAHRANIČNÁ POLITIKA

Slovensko si zaslúži, aby bolo rešpektovaným, zodpovedným, dôveryhodným, spoľahlivým a aktívnym partnerom a spojencom v zahraničí. Obnovu takéhoto postavenia chceme dosiahnuť návratom k zahraničnej politike opierajúcej sa o hodnoty, jasne definovaný záujem Slovenska a ich efektívne presadzovanie.

3.5.1. Zvýšime vplyv Slovenska na rozhodovanie v EÚ

Počas štyroch rokov súčasnej vlády Slovensko stratilo svoju silnú pozíciu v Európe. Slovensku môže túto pozíciu vrátiť iba aktívna a jasná hodnotová politika schopná získavať spojencov pre presadenie záujmov našej vlasti a jej občanov.

3.5.2. Chceme pokojné a priateľské vzťahy so susedmi Slovenska

Budeme usilovať o dobré susedské vzťahy. Pokoj pomáha ekonomike a prosperite všetkých našich občanov. Chceme hľadať zhodu na prospech nás a našich susedov bez toho, aby sme ustupovali od zásadových postojov Slovenska.

3.5.3. Posilníme ekonomickú politiku Slovenska v zahraničí

Presunieme výkon economickej politiky našej vlasti v zahraničí pod jednu strechu a zlepšime služby slovenským podnikateľom. Zabezpečíme, aby prezentácia Slovenska v zahraničí bola koordinovaná, kooperatívna, tvorivá a dôstojná.

3.5.4. Budeme podporovať začleňovanie Ukrajiny do Európskej únie

Modernizácia Ukrajiny, zlepšenie fungovania jej vnútorného trhu a posilnenie jej hospodárskeho rastu môžu vytvoriť aj viac príležitostí pre východ Slovenska. Je v našom záujme, aby na oboch stranách schengenskej hranice prekvital obchod s jasnými pravidlami a nie pašeráctvo, nelegálna migrácia alebo organizovaný zločin.

3.5.5. Podporíme dokončenie integrácie juhovýchodnej Európy do Európskej únie

Slovensko výrazne pomohlo Chorvátsku pri otvorení rokovaní o pristúpení k Európskej únii. Chceme podporovať úsilie všetkých krajín tohto regiónu o členstvo v Európskej únii a pomáhať im pri naplnení podmienok tohto členstva.

3.5.6. Zrušíme pozíciu podpredsedu vlády pre európske záležitosti

Zrušením tejto funkcie ušetríme prostriedky slovenských daňových poplatníkov. Koordináciou politik a záležitostí EÚ poveríme štátneho tajomníka ministerstva zahraničných vecí.

ZÁVER

Rovnako ako väčšina programových dokumentov SDKÚ-DS, ani tento program Pre silnejšiu strednú vrstvu, pre moderné Slovensko nevznikal za zatvorenými dverami. Je výsledkom niekoľkoročného otvoreného dialógu s ľuďmi - a chceme v ňom pokračovať. Pretože to považujeme za samozrejmé. Pretože by to malo byť samozrejmé.

Uchádzame sa o Vašu dôveru a podporu s programom, v ktorom mnohé opatrenia vieme predložiť a presadiť veľmi rýchlo, v prvých 100 dňoch novej vlády. Niektoré riešenia si, prirodzene, vyžadujú čas a spoločnú dohodu tých, ktorých sa najviac dotýkajú. Ponúkame osobné skúsenosti ľudí, ktorí vedia, ako takéto riešenia a opatrenia presadiť.

Našou víziou je silnejšia stredná vrstva a moderné Slovensko - sú na dosah, ak sa rozhodnete s nami spolupracovať a podporiť SDKÚ-DS aj vo voľbách do Národnej rady SR 12. júna 2010.